№ 188. Kraków 21 Sierpnia — Wtorek. Rok 1855.

Wychodzi w Krakowie
codziennie o godzinie 8½ rano, wyjąwszy Poniedziałki i dni następujące po świętach.

Cena:
W KRAKOWIE miesięczna 1 złr. 30 kr. — kwartalna 4 złr.
W KRAJU kwartalna razem z przesyłką pocztową 5 złr. m. k.

Przedpłata
przyjmuje się w księgarni JÓZEFA CZECHA przy Głównym Rynku N. 453.
Pieniądze przesyłają się *franco* pocztą wprost do BIÓRA REDAKCYI CZASU wyraziwszy na kopercie „prenumeracyjne pieniądze".

CZAS

Przyjmują się
OGŁOSZENIA, ROZPRAWY, ODEZWY wszelkiego rodzaju.
DONIESIENIA literackie, księgarskie, handlowe, przemysłowe, rolnicze itp.
UWIADOMIENIA tyczące się sprzedaży, kupna, dzierżaw itp.

Za opłatą
od wiersza petytowego za jednorazowe umieszczenie po 4 kr. następne po 2 kr. — z dopłatą po 10 krajcarów za każdą publikacyą na stępel rządowy.

Listy
niefrankowane nieprzyjmują się, wyjąwszy od stałych lub znanych korespondentów
Numer pojedynczy kosztuje 10 groszy.

Kraków 20 sierpnia.

Zgadzano się powszechnie w ostatnich tygodniach, że losy sprawy wschodniéj dalszym kolejom wojny powierzone zostały. Lecz wojna prowadzona w kierunku obranym przez mocarstwa zachodnie, nie postępuje ani postępować śpiesznie może, nie może działać stanowczo, dla przyczyn nieraz już przez nas wskazanych. Wojna w obecnych granicach zawarta, nie odpowiada wcale definicyi *ultima ratio*. Nietrudno byłoby znaleść pewną analogię między warunkami niekorzystnemi, w jakich znajdowała się dyplomacya europejska w czasie konferencyj wiedeńskich, a temi, jakie towarzyszą strategii na polu na którém wojna się toczy. To też ani usiłowania dyplomacyi, ani wypadki wojenne nie posuwają naprzód sprawy. Wszystkie wiadomości z teatru wojny w ostatnim tygodniu odebrane, jakoto: zagrożenie Karsu i Erzerum przez armię Murawiewa, bombardowanie Sweaborga na Baltyku, wreszcie odparcie napadu Rosyan na obóz sprzymierzonych nad rzeką Czarną — nie zmieniły w niczém położenia sprawy czyli sytuacyi politycznéj, jakiéj obraz przed ośmiu dniami według naszego sposobu widzenia skreślić staraliśmy się.

Przeciwnie, kilka okoliczności chwilowych zdają się w zupełności zdanie nasze potwierdzać. Mowa Królowéj Angielskiéj, którą dzisiaj w całej podajemy rozciągłości, wojenniejsza jest niż zwykle, nie zawiera żadnych dla nowych układów nadziei, o pokoju wspomina tylko jako o końcu koniecznym każdéj wojny, przemilcza zupełnie o traktacie z Austryą, opiera się tylko na przymierzu z Francyą i Piemontem, odwołuje się tylko do uczuć patryotycznych Anglii. Odroczenie Parlamentu do 23go października, wydawać się może jakby udzielenie gabinetowi większéj swobody do prowadzenia energiczniejszego wojny, po ostatniém wojenném przemówieniu jenerała Lacy Ewans i oświadczeniu stanowczém lorda Palmerstona. Odwiedziny Królowéj Wiktoryi u Cesarza Francuzów, to jakby głośny komentarz do mowy tronowéj, jakby uroczyste przed Europą tłómaczenie polityki Zachodu, polegającéj głównie i jakby w téj chwili jedynie, na zespoleniu najściślejszém sił dwóch mocarstw nadmorskich.

W obec tak wybitnych oznak przymierza angielsko-francuzko-piemontskiego, do którego jak się zdaje przystąpi Hiszpania (krążą już bowiem pogłoski o znacznéj bardzo pożyczce, któréj zaciągnięcie ma jej być w tym celu ułatwione), stanowisko państw niemieckich, jest jak było *oczekujące*. Piszą o okólniku austryackim, w którym wyrażony być ma żal, że Zgromadzenie Związkowe w postanowieniu swojem z 26go lipca, nie chciało przyjąć, a raczéj pominęło kwestyą solidarności czterech punktów; albowiem uwzględnienie tego przedmiotu byłoby ściślej i mocniéj połączyło politykę Austryi z polityką całych Niemiec. Jak widzimy, sytuacya zupełnie ta sama.

Jedna tylko okoliczność może być wskazówką jakowejś zmiany, jeżeli w dalszéj kolei stanie się źródłem gabinetowych komplikacyj. Chcemy mówić o formacyi legij cudzoziemskich przez Anglię. Werbunki angielskie w Szwajcaryi i w Niemczech, idą jak się zdaje dość dobrze. Pomimo przeszkód stawianych przez Prusy i w Frankfurcie, łatwo bardzo podobno dostać się do Hamburga, bo czytamy ciągle o znacznych transportach Szwajcarów i Niemców zawerbowanych do Anglii. Ale było rzeczą do przewidzenia, że legia włoska nierównie większe będzie miała znaczenie, zwłaszcza poparta takiemi rozprawami jakie się odbyły w Parlamencie. Krytykowano tam rządy włoskie, żądano dla nich reform, słowem interweniowano moralnie w wewnętrzne ich sprawy. Czyli miano słusznie lub nie, to inne pytanie—dość, że zwrócono na ten przedmiot uwagę Europy. Równe prawo, jeżeli jakie służy Anglii, służy i innym państwom niewątpliwie. Sądząc z odzywających się głosów, wnosić można, że pewne ulepszenia w rządach włoskich są ogólnie pożądane, ale to nieprzeszkadza, że formacya legii włoskiéj i jej możliwe następstwa, są w téj chwili w gabinetach bardzo skrzętnie rozbierane. Niewiemy, czyli zapytania poszły w téj mierze, jak piszą, do gabinetu londyńskiego, ale temu nikt niezaprzeczy, że wciągnięcie Włoch w sferę obecnego sporu, ważne wyrodzićby mogło zawikłania, a w dalszych następstwach wyrzucić nawet całą sprawę i europejską politykę z kolei, w jakiéj dotąd uporczywie się utrzymuje.

Korespondencya Czasu.

Wiedeń 18 sierpnia.

ő Uroczystość urodzin N. Pana odbyła się dziś z rana solennem nabożeństwem w katedrze ś. Szczepana, na którem znajdowali się wszyscy ministrowie, władze cywilne i wojskowe, i obecni w stolicy posłowie państw zagranicznych. Kościół był napełniony ludem. Przed nabożeństwem była parada wojska na *Josephsglacis* pod dowództwem fmp. Czorysza.

NN. Państwo przepędzą dzień ten na łonie rodziny w Laxenburgu. Wyjazd do Ischl jeszcze nie oznaczony; zdaje się, że nastąpi w pierwszych dniach września. N. Pani lubi Laxenburg, w którego rozległym parku, widzieć ją można codzień na koniu lub w powozie czterema *pony* ciągnionym, którémi kieruje sama.

W polityce wewnętrznéj, główném zatrudnieniem są finanse i urządzenie rad prowincyonalnych. Co do pierwszego; poprawa szybka i znaczna papierowéj waluty dowodzi, że w sferach finansowych przemaga pewność, iż rząd oprócz oszczędności w wydatkach, jest na drodze znalezienia skutecznych środków do podniesienia dochodów i do zregulowania cyrkulacyi papierowéj monety. Co do organizacyi rad prowincyonalnych, ta niezawodnie nastąpi, jak skoro przedstawienia zrobione w téj mierze przez powołanych w każdéj prowincyi mężów zaufania, rozpatrzonemi przez rząd zostaną. Zdaje się, że prace te będą się mogły zamknąć z końcem bieżącego roku.

W stosunkach zewnętrznych nic nowego. Gabinet tutejszy patrzy spokojnie na odwiedziny królowej angielskiej w Paryżu i liczy stale na umiarkowanie, którego Cesarz Napoleon dał w swéj polityce na zewnątrz tyle dowodów. Nie ma obawy o stan wewnętrzny Włoch, lubo rząd czuje, że pod wielu względami w niektórych krajach półwyspu dzisiejszy stan zasługuje na spieszne polepszenie; doradza nawet to polepszenie i sądzi że i rządy zachodnie wpływ swój w téj mierze, do rady tylko ograniczyć zechcą.

O wiadomościach podanych z pod Sweaborga, przekonać się będzie można stanowczo dopiero z późniejszych raportów. Poselstwo rosyjskie żadnych dotąd nie otrzymało ztamtąd depesz; lecz ma ono przekonanie, że zniszczenie nie mogło być tak wielkie, jak to donoszą zachodnie dzienniki.

Ks. Petrulla poseł neapolitański otrzymał od swego króla wielki krzyż orderu Konstantyna, a od księżnej Parmy wielki krzyż orderu Ludwika.

Berlin 18 sierpnia.

† Dwór powroci z Erdmannsdorf do Berlina dziś wieczorem. Minister prezydent p. Manteuffel wyjechał naprzeciw króla do Bunzlau. Względem podróży króla do ziem pruskich tyle tylko wiadomo, że dotąd nie jest zaniechana. Panująca jednak w tamtych stronach cholera nie dozwoli może zamiaru tego wykonać. W przyszłym tygodniu rozpoczynają się pod Berlinem polowe manewra korpusu gwardyi, które trwać będą 8 dni. Garnizon potsdamski przybywa w tym celu już dzisiaj do Berlina, i będzie rozłożony — piechota w mieście, kawalerya i artylerya po przyległych wsiach. Manewra te odbywają się około téj pory każdego roku, i ściągają zwykle wielu książąt niemieckich i zagranicznych, oraz wyższych oficerów do Berlina. Kończyć je zwykła wielka parada w mieście, gdzie także bywa główna kwatera. Rozeszła się pogłoska, że znaczna część artyleryi konnéj, którą dopiero w zeszłym roku pomnożono, ma być znowu rozpuszczoną, i że z wielkim nakładem zakupione dla niéj konie mają być sprzedane. Pogłoska ta była fałszywą, Artylerya pozostaje w całéj swéj sile, jaką ma mieć w czasie wojennym. Pewna tylko ilość koni od pociągu ma iść na sprzedaż. Manewra wojskowe ożywią troche Berlin, pusty i cichy jak nigdy.

Oprócz ministra finansów, wszyscy członkowie rady ministrów są już w miejscu. Wczoraj też już było pierwsze posiedzenie ministeryalne. Wiadomość, którą *Gazeta Spenera* puściła w obieg, że landratom przesłano już instrukcye do przygotowania obioru posłów do przyszłego sejmu, była fałszywą. Obiory nie odbędą się przed drugą połową miesiąca października. Słychać, że wprzód mają być jeszcze zwołane sejmy stanów prowincyonalnych, aby zasięgnąć ich zdania o niektórych projektach do praw, które mają być przyszłym Izbom przedłożone. W takim razie stany sejmów prowincyonalnych musiałyby się najpóźniéj zebrać w przyszłym miesiącu.

Mówią, że wkrótce rozpocząć się tu mają konferencye z pełnomocnikami rządu rosyjskiego względem połączenia kolei wschodniéj pruskiéj z koleją warszawsko-petersburgską. Mówiono już dawniéj o tém, wskazywano nawet kierunek i punkta tego połączenia. Prusy życzyły sobie i życzą zapewne teraz jeszcze, aby punktem zetknięcia był Toruń, w którym to razie Prusy poprowadziłyby koléj z Bydgoszczy do tego miasta, która i tak rychléj później będzie budowaną. Rosyi niepodobał się podobno ten kierunek i układy zostały zawieszone. Drugi kierunek projektowany szedł z Królewca przez gubernię augustowską ku Kownu, gdzie miał być punkt zetknięcia. Byłaby to komunikacya berlińsko-królewiecko-petersburgska w prostym kierunku. Komunikacya z Warszawą nicby na tém niezyskała. Koléj z Łowicza do Torunia byłaby zawsze pożądaną. Na koléj z Poznania ku granicy Królestwa rząd pruski z trudnością się zdecyduje. Pełnomocnicy rosyjscy mający przybyć do Berlina podobno już są wybrani. Czy tylko teraźniejszy czas wojenny dozwoli Rosyi projekta tych dróg żelaznych, na któreby się zgodzono, z należytym pośpiechem wykonać? Pomiędzy Berlinem a Królewcem niemasz dotąd prostéj komunikacyi, jeździ się ciągle na Szczecin, a daléj przez Krzyż, gdzie się schodzi koléj poznańska, do Bydgoszczy i ku Wiśle. Koléj prosta z Berlina do Krzyża, która już dawno jest postanowiona, ma być w przyszłym roku budowaną. Zapewne w tym samym czasie będzie także koléj wrocławsko-poznańska dokończoną, około któréj ciągle, ale z bardzo małym pośpiechem pracują. Berlin ma tak jak Paryż koléj komunikacyjną około miasta, niedokończoną jeszcze tylko pomiędzy dworcem szczecińskim a frankfurtskim. Ta część ma być w przyszłym roku dokończoną. Równocześnie ma być dla téj obwodowéj kolei wybudowany centralny dworzec, pod który zakupiono już grunt w bliskości dworca hamburskiego. Berlin będzie miał także niezadługo nowy kanał spławny, łączący rzeki Sprewę i Hawlę w kierunku prostym od Spandawy do Berlina. Kanał ten będzie przechodził koło dworca hamburskiego i będzie miał przed ujściem do Sprewy wielki port, od którego prowadzić będą drogi komunikacyjne ku miastu, otwierające w téj niegdy pustéj stronie nową przestrzeń do zabudowań. Most mający się budować przez Sprewę naprzeciw Thiergarten w bliskości lokalu Krolla, tém więcéj przyczyni się do życzenia tych nowych zakładów. Berlin się rozszerza i wzmaga z każdym rokiem. Ludność jego wynosi już przeszło 450,000 mieszkańców. Majątek miasta wynosił według etatu za rok 1855 w okrągłéj sumie blisko 2 miliony talarów, długi wynosiły 4,700,000 tal. z górą — stosunek nienajkorzystniejszy, który jednak znosi się przez różną posiadłość realną, jako zakłady gazowe, posiadłości gruntowe z zabezpieczonemi na nich hipotecznie rentami, lasy Ruederdorfskie itd.

Ban Kroacyi, jenerał hr. Jelaczic bawił tu w przejeździe do Homburga kilka dni, i wczoraj odjechał. — Sławny tutejszy okulista Dr. Graefe dostał od W. księcia wejmarskiego krzyż orderu sokoła białego 1széj klasy. W Paderborn pojawił się nowy prorok, który powiada, że jest powołany na króla prawdy i że otrzymał moc odpuszczania grzechów i wypowiadania kary potępienia. Nadużywanie téj mocy zawiodło go do więzienia. Właściwego nazwiska swego powiedzieć nie chce, lecz żąda, aby go nazwano „Jerzy pielgrzym." Policyi nieudało się dotąd dowiedzieć się o jakichkolwiek szczegółach jego osobistości.

Pogoda zakazana. Dziś od południa trochę się wypogodziło, może nareszcie przestanie padać.

Paryż 16 sierpnia.

W wilię uroczystości cesarskiéj nadeszła wiadomość o bombardowaniu i spaleniu Sweaborga. Giełdziści mieszając Sweaborg z Sebastopolem, oddali się na tę wiadomość wielkiéj radości i krzyczeli na giełdzie: Niech żyje Cesarz! jakby była wziętą wieża Małachowa. Tego samego dnia, stósownie do dekretu cesarskiego, odbyło się publiczne posiedzenie pięciu akademii, które dawniéj odbywało się w miesiącu październiku. Akademicy wybrali na ten dzień prezesem pana Ambrożego Thomas, imperyalistę. Przemówienie p. Thomas miała na celu oddanie hołdu Cesarzowi za jego starania się o upiększenie Paryża i urządzenie wystawy, tak zaszczytnéj dla Francyi. Potem czytali swe prace St. Wołowski, książe de Luynes, Condere, Rapinet i Viennet. Dowcip dwóch ostatnich rozweselił trochę akademiczne posiedzenie, zwykle dość nudne. Akademicy rojaliści, znani dawniéj w parlamencie pod nazwiskiem burgrafów, nie pokazali się tego dnia w akademii.

Uroczystość cesarska odbyła się według przepisanego programu. O godzinie 6éj z rana zagrzmiały działa; o godzinie 10éj odśpiewano po kościołach *Te Deum*, w przytomności oddziałów wojska; w *Notre Dame* znajdował się cały świat urzędowy. Cesarz przyjął w Tuilleryach powinszowania Ciała dyplomatycznego, Senatu, Ciała prawodawczego itd. O godzinie 1éj z południa zaczęły się widowiska bezpłatne w teatrach i ludowe zabawy tak na esplanadzie Inwalidów jak na placu rogatek tronowych. O godzinie 6éj zagrzmiały znowu działa; o godzinie 7ej prefekt Sekwany dał wielki obiad, a o godzinie 8éj zaczęto zapalać lampy illuminacyjne. Illuminacye nie były nadzwyczajne jak roku przeszłego, ale piękne. Oświetlenie bramy tryumfalnéj, Pól elizejskich, pałacu wystawy, Izby, Magdaleny i Tuilleryów tworzyły wspaniały widok. Na bulwarach były oświetlone i przybrane w troiste chorągwie wszystkie kawiarnie i restauracye. Cesarski krawiec Dussautay odznaczył się i tego roku pięknością oświetlenia swego domu. Śpiewacy i wszelkiego rodzaju komedyanci mieli tego dnia wolność bawienia konsumatorów kawiarnianych. Wieczorem pojazdy miały wolność przeciągania po wszystkich ulicach, nawet po Polach elizejskich. Dzięki takim rozporządzeniom, dzień wczorajszy przeszedł wesoło.

Z powodu imienin, Cesarz ułaskawił 930 osób, dał trochę krzyżów i zawiadomił w *Monitorze*, iż przedstawiony został radzie stanu projekt, na mocy którego wdowy i dzieci poległych w Krymie dostaną pensyę nadzwyczajną. Dziś wyszedł tylko *Monitor*. Podaje on zdanie sprawy z doświadczeń narzędzi rolniczych w Trappes pod okiem księcia Napoleona.

Cesarz wyjeżdża codzień o 7éj godzinie z rana dla dozierania przygotowań robionych na przyjęcie Królowéj Wiktoryi. Prefekt policyi ogłosił rozporządzenie według którego cyrkulacya powozów w dzień przyjazdu Królowéj, będzie wstrzymaną na większéj połowie bulwarów prawego brzegu Sekwany. Miasto, teatra, giełda, kawiarnie, handel itd. stawiają na bulwarach bramy tryumfalne. Cechy będą stały za wojskiem wzdłuż bulwarów, a deputacya z okolic Paryża wzdłuż Pól elizejskich. Jutro Cesarz odwiezie Cesarzowę do Villenueve Letang, a sam uda się z księciem Napoleonem do Boulogne na przyjęcie Królowéj. Książę Hieronim znajduje się na wsi pod Hàvre i zdaje się, że do Paryża nie przyjedzie. Świat urzędowy powątpiewa jeszcze o stanie Cesarzowéj.

Z Krymu nie ma dotąd nic nowego. Potwierdzają się tylko wiadomości, że wojsko rosyjskie ogromnie cierpi i że blokada portów więcéj Rosyą rujnuje niż się można było spodziewać. Co do materyalnego stanu wojska rosyjskiego, ci co wracają z Krymu opowiadają co następuje: po bitwie pod Almą, wojsko francuzkie znalazło w tornistrach rosyjskich tak piękną bieliznę, że nawet jenerałowie nią nie wzgardzili. Jenerał Canrobert nosił ją i lubił ją pokazywać jako dowód niewierności raportów dyrektora informacyi o biedzie wojska rosyjskiego. Dyrektor informacyi był długo w ambarasie, ale nareszcie wyjaśnił mu rzecz jeden dezerter. Znaleziona bielizna w tornistrach była darem chłopek wielko-rosyjskich, którym tak się władza wyższa opiekowała, że go nosić żołnierzom zakazała. Żołnierze mieli piękną bieliznę w tornistrach, a na sobie nie mieli często koszuli. Korpus oficerów rosyjskich ma być lichy, kiedy korpus podoficerów, któremu niedawny ukaz dał znaczne korzyści, ma być niezły. Jenerał Mac Mahon przeznaczony na objęcie komendy po jenerale Canrobert, wypłynął już z Marsylii. Potwierdza się, że rezerwa maślakowa ma wynosić 50,000.

Rojaliści ciągle się krzątają i spodziewają niepowodzeń w Krymie. Starają się oni teraz zmienić usposobienie duchowieństwa, zarzucając rządowi współczucie dla reform kościelnych robionych w Piemoncie i Hiszpanii. Nadzieje ich nie ziszczą się; krzątania ich staną się próżnemi. Rząd cesarski nie chce aby pod pozorem spraw duchownych stronnicy rosyjscy zakłócali Piemont, stojący w tych samych szeregach co Francya; ale dobro religii nie uchodzi nigdy jego baczności. Na dowód tego mogę przytoczyć przyaresztowanie anty-religijnego dzieła *la France mystique*, pomimo, że dzieło to wyszło już temu kilka miesięcy.

Koalicye robotników nie ustają, i trudno aby ustały przy drożyznie jaka panuje. Rojaliści i socyaliści podżegają zapewnie koalicye. Pierwsi rachują, w razie danym, na marszałków i jenerałów, a drudzy na żołnierzy. Koalicye są obecnie jedynym cieniem cesarstwa. Zachciałki rojalistów i socyalistów są zupełnie śmiesznemi i jeżeli o nich mówię to dla tego, że o nich wiele codziennie mówią paryscy korespondenci dzienników niemieckich. Francya jest spokojną i bogatą. Od niejakiego czasu panuje między fusionistami bulwarowemi opinia, że kredyt ruchomy starając się o podniesienie giełdy, wyczerpał swe fundusze i że spadek papierów jest nieuchronnym. Bulwarowi fusioniści zapominają, że giełdę podniosła ufność w rządy cesarskie, i że ufność ta pozostaje niezachwianą.

Władysław Oleszczyński ma w téj chwili swą pracownią zapełnioną pięknemi sztukami. Znajdują się

w niéj między innemi: kamienny Geniusz lata, przeznaczony do Louwru; kamienny posąg Matki Boskiéj, który ma się dostać do kościoła św. Filipa; marmurowe popiersie hrabiego T.... i gipsowe popiersie księdza Pinteau.

Kraków 20 sierpnia. Od dnia 11 do 15 sierpnia b. r. włącznie przybyło do pozostałych według ostatniego wykazu w mieście Krakowie chorych na

cholerę	108 osób.
osób	153 „
Razem było chorych	261 „
Z tych wyzdrowiało	123 „
Umarło	61 „

Od początku epidemii do 15go sierpnia włącznie

zachorowało na cholerę	3169 osób.
Z tych wyzdrowiało	1977 „
Umarło	1115 „
W kuracyi pozostało	77 „

Największa liczba chorych pochodzi z pobliskich wsiów i robotników od kolei żelaznéj.

W samem mieście Krakowie epidemia zupełnie ustaje.— Z c. k. Komitetu zdrowia.

Magistrat i Rada miasta Lwowa wydały następującą odezwę:

Gmina miasta Lwowa sądząc, że błogą obecność Jego c. k. Apostolskiéj Mości, Najmiłościwszego Cesarza i Pana we Lwowie, w duchu najłaskawszego Monarchy uczcić powinna, postanowiła wznieść trwały pomnik tego radośnego, oraz wiekopomnego zdarzenia przez założenie *zakładu roboczego i zaopatrzenia*, którego celem jest, uchylić zupełnie żebractwo publiczne, zapobiedz próżniactwu przez nastręczanie pracy, i wykształcać opuszczone sieroty na pożytecznych członków społeczeństwa.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył przy odebraniu najpokorniejszego adresu powitania i hołdu ze strony miasta, wyrazić z powodu téj fundacyi zupełne swe zadowolenie, oraz najłaskawiéj zezwolić, aby wchodzący w życie zakład roboczy i zaopatrzenia, najwyższe Jego imię nosił.

Przez te dowody Monarszéj łaski, otrzymał zakład swoje poświęcenie.

Wysokie stany galicyjskie i szanowne obywatelstwo lwowskie, ubiegały się w udowodnieniu swego uczestnictwa w zaprowadzaniu publicznych zakładów, jako też swéj lojalności i szczerego przywiązania do Najwyższéj Osoby uwielbionego Monarchy. W mniejszych kołach rozpoczęta subskrypcya, na pokrycie kosztów budowli tego instytutu, nadspodziewany odniosła skutek.

Te pojedyncze ofiary dobroczynności i szczupłe środki kasy miejskiéj nie wystarczają jednak, aby odpowiednią dla zakładu budowlę w krótkim czasie wykończyć można.

W celu zebraniu funduszu budowli dla założyć się mającego zakładu roboczego i zaopatrzenia, rozpisuje niniejszém Magistrat i Wydział miejski powszechną subskrypcyę, i wzywa szlachetnych mieszkańców Lwowa, jakoteż dobroczyńców w całym kraju, do składania darów dobroczynnych.

Subskrypcye i dary dobroczynne przyjmują się w wysokiem Prezydyum c. k. Namiestnictwa, w kancelaryi wysokich Stanów krajowych, w biórach prezydyalnych c. k. Dyrekcyi Policyi i Magistratu, we wszystkich urzędach parafialnych stolicy, tudzież w Redakcyi „Gazety Lwowskiéj, i w handlach pp. Franciszka Adamskiego, Jana Kleina, Wincentego Kirschnera i K. F. Mildego.

Wzywa się oraz niniejszém wszystkich właścicieli domów i dobroczyńców, aby subskrypcyę w swoim zakresie czynnie popierać chcieli. Subskrybować także można na dalsze kwartalne lub półroczne składki.

Założenie zakładu roboczego i zaopatrzenia jest jedynym środkiem do zupełnego uchylenia gorszącego żebractwa ulicznego. Oprócz tego, zakład ten przy stósownym zarządzie zbawiennie wpłynąć musi na dobro uboższéj ludności miasta i kraju, a mianowicie, dostarczaniem sił roboczych przyczyni się do podniesienia rzemiosł i przemysłu.

Magistrat i Wydział miejski zupełną pokładają nadzieję, że szlachetni i lojalni mieszkańcy Lwowa i obywatele wiejscy, chętnie i usilnie się przyczynią, ażeby zamierzonemu celowi odpowiedni, i Najwyższego Imienia Jego c. k. Apostolskiéj Mości godny pomnik ludzkości zbudować, a tém samém wiernéj uległości dla osoby najmiłościwszego Monarchy, nowe położyć dowody.— Od Magistratu i Wydziału król. stołecznego miasta.—Lwów 19go lipca 1855.

Karol Höpflingen-Bergendorf,
c. k. radca gub., oraz przełożony Magistratu i Wydziału miejskiego.

Lwów 17 sierpnia. Jego Cesarzewiczowska Mość Najdostojniejszy Arcyksiążę Karol Ludwik raczył dziś o godzinie 10éj przed południem przyjmować u Siebie reprezentantów władz cywilnych i szlachty krajowéj a w południe wysokie duchowieństwo miejscowe.— W obec zbliżającego się wyjazdu swego z Galicyi raczył Jego Cesarzewiczowska Mość w najzaszczytniejszych wyrazach pożegnać obecnych i przyjąć najłaskawiéj wyrażone Mu w imieniu wszystkich mieszkańców tego kraju a w szczególności stolicy tutejszéj najszczersze życzenia, które osobie Jego wszędzie towarzyszyć będą gdziekolwiek Go wola Monarchy ku dobru państwa powoła.

— Dnia wczorajszego o 4ej godzinie popołudniu, odbyło się w kościele archikatedralnym obrządku łacińskiego uroczyste nabożeństwo z powodu ogłoszenia dogmatu „Niepokalanego Poczęcia Najświętszéj Panny". Jego Ekscellencya ksiądz arcybiskup Łukasz Baraniecki celebrował w assystencyi kapituły i licznego duchowieństwa, parafij lwowskich, ksiądz Hieronim Mianowski, zakonu św. Bernarda miał stósowne do téj uroczystości kazanie. Jego Cesarzewiczowska Mość najdostojniejszy Arcyksiążę Karol Ludwik, Jego Ekscellencya JW. Pan Namiestnik kraju, wysokie Stany, władze cywilne i wojskowe i niezliczony tłum pobożnych z wszystkich stanów, obecni byli na tém nabożeństwie, które się zakończyło uroczystą processyą w kościele archikatedralnym; zamierzona bowiem procesya do kościoła OO. Bernadynów dla niepogody odbyć się nie mogła.

— Stan cholery we Lwowie. Na dniu 15 sierpnia zasłabło 70, a umarło 37 osób.

Na dniu 16 sierpnia wydarzyło się 68 nowych wypadków słabości, a 29 wypadków śmierci. W ogóle od powstania zarazy zachorowało 5112, a umarło 2524 osób. (G. L.)

Urzędowa *Korespondencya Pruska* zawiera artykuł którego treść nadesłano dopiero do Wrocławia telegrafem na giełdę, iż zakaz wywozu żyta z Królestwa Polskiego nie został wcale dotychczas cofnięty, ani też cofniętym nateraz nie będzie. Jedynie przez komory celne Granica i Michałowice dozwolony jest wywóz żyta do Austryi i Prus.

Wiedeń 19 sierpnia. Wczorajsza *Koresp. Austr.* pisze: „Dzień urodzin J. C. Mci obchodzonym zawsze bywa przez ludy Austryi, z żywem uczuciem dziękczynień i uszanowania; albowiem naznacza on im początek życia Monarchy, które z niezmordowanem poświęceniem oddało się pracy nad dobrem ich i liczy się do najpiękniejszych zjawisk pełnéj sławy historyi cesarstwa. Tak jak w stolicy, dzień ten obchodzono niewątpliwie również we wszystkich krajach koronnych w sposób wspaniały i religijny. Właśnie w ciężkich utrapieniach dzisiejszych i wśród przerażających zdarzeń, które świat aż do głębi wstrząsają, każdemu miłującemu ojczyznę wielką sprawiać musi pociechę, widząc losy kraju spoczywające w dłoni, która dotychczas Austryą, w szczęśliwym związku siły wzbudzającéj poszanowanie i roztropnéj mądrości, kierowała po kolejach postępowego rozwoju i wzrostu potęgi, strzegąc zarazem dobroczynnego pokoju i opiekując się wszystkiemi uzasadnionemi prawami i interesami tak osób jak i całości. Wspaniała dłoń ta będzie umiała niezawodnie przy pomocy Opatrzności dopiąć celu do którego nieprzerwanie od wielu lat zmierza i dopełnić wiernie wysokiego powołania Austryi, stać się podporą porządku, sprawiedliwości i zachowawczych zasad w wielkiéj spółce krajów i narodów téj części świata. Dzień przeto który dziś obchodzimy, jest znakiem przestrogi dla wszystkich do tego państwa należących, aby wytrwali w niezłomnéj wierności i przywiązaniu do tronu, pod którego cieniem pomyślność ich najpewniejszą znajduje ochronę.

— We wsi Cornaredo w powiecie Saronno w Lombardyi, krążyła między ludem pogłoska przez złość puszczona, że tameczny lekarz przy szpitalu cholerycznym porozumiawszy się ze służbą szpitalną, wszystkich chorych do szpitala przybyłych o śmierć przyprawia. W skutku téj pogłoski zebrała się 8go wieczorem gromada chłopów i grożąc śmiercią lekarzowi i posługaczom chciała wtargnąć do szpitala. Dopiero wmięszanie się władz dozwoliło przytłumić ten ruch bez szkody, a główniejszych onego sprawców aresztowano.

— Czytamy w *Gaz. Wiedeń.: Gazz. uff di Verona* z 15go b. m. zaprzecza „kłamliwemu a zarazem podniecającemu i śmiesznemu" podaniu niektórych pism szwajcarskich, jakoby cholerę rozszerzano umyślnie przez dyzlokacye wojsk w prowincyach weneckich, tudzież iż po koszarach straszliwsze jeszcze zaraźliwe choroby się szerzą. Podania te zbite są poprostu faktami, że zaraza w prowincyach włoskich wybuchła wtedy jeszcze, zanim przyszło do zwykłych zmian załog; prócz tego biegunka w tych samych stósunkach objawiała się w wojsku, co i między mieszkańcami. Ani po szpitalach wojskowych ani po koszarach nie napotkano śladu jakich nowych, szczególnych chorób; wszelako rząd połączył starania swoje z usiłowaniem gmin i prywatnych osób, aby o ile można położyć tamę zgubnym skutkom zarazy.

— Z powodu ogłoszenia przez dzienniki, iż gmina wiedeńska ma niedoboru w budżecie swoim za r. 1855 złr. 1,657,681, *Gazeta Wiedeńska* wyjaśnia, iż lubo wydatki czynią 3,741,679 złr. jak było powiedziane, dochody jednak wynoszą 3,742,953, bo wchodzą w nie dodatki do podatków rozłożone na gminę, które tak dobrze stanowić powinny dochody gminy, jak podatki publiczne, dochody państwa. *Gaz Wiedeń.* twierdzi przeto, iż rozkład podatku gminnego na mieszkańców, nie jest niedoborem w dochodach gminy, ale dochodem jéj naturalnym. Podatek gminny na rok 1856 wyniesie również podobną summę.

— Żona JExc. ministra handlu kaw. Toggenburg umarła w wieku lat 35.

Niemcy.

Książę Fryderyk Niederlandzki spodziewany był z Chrystyanii z powrotem w Berlinie w niedzielę. Pobytowi jego na dworze króla Oskara przypisuje korespondent berliński *Gazety Szlązkiéj* cele polityczne. Książę, są słowa tego korespondenta, przybył jak wiadomo z Petersburga i po jednodniowym pobycie. udał się do Chrystyanii (gdzie bawi obecnie dwór szwedzki); wróciwszy zaś ztamtąd do Berlina udać się ma znowu do Petersburga po żonę swoją. Jeżeli domysły tu krążące są prawdziwe, szłaby głównie rzecz o dalsze utrzymanie neutralności Szwecyi. Jak nam ze Sztokolmu piszą, rząd nie myśli wyjść z neutralności i czynnie wmięszać się w wojnę.

— Rząd gubernialny w twierdzy związkowéj Rastadt, dowiedziawszy się, że jenerał Stutterheim odbywający zaciągi do angielskiéj legii cudzoziemskiéj zatrzymał się w Frankfurcie i wywiadywał się o stanie załog nadreńskich, a nadto przez swoich ajentów do pomienionéj legii ludzi ściąga, nakazał żandarmom czuwać na wszystkich stacyach kolei żelaznych i przytrzymywać tak ajentów rzeczonych jak i zbiegów wojskowych.

— Poseł francuski w Berlinie baron de Moustier wyjeżdża za 6-tygodniowym urlopem do Francyi; czynności poselstwa zostawione są pierwszemu sekretarzowi p. de Malarète.

—Podawany w powątpiewanie zakaz wywozu żelaza wyrabianego w rozmaitych formach sztab i blach do portów niemieckich okazał się być prawdziwym. Zakaz ten upowodowany jest tem, że żelazo służy do wyrobu broni.

Francya.

Monitor z d. 15go sierpnia podaje:

O godz. 6téj z rana salwy artyleryi z dział domu Inwalidów obwieściły narodową uroczystość 15go sierpnia. Wieczorem powtórzyło się toż samo.

Zrana zapomogi w naturze rozdzielane były staraniem mera i członków dobroczynności ubóstwu Paryża, w każdym z 12 okręgów.

W południe odprawiła się msza uroczysta w kościele metropolitalnym „Notre-Dame", poczem odśpiewano *Te Deum* i *salvum fac*, a ceremonią zakończyło błogosławieństwo udzielone przez arcybiskupa paryzkiego.

Ministrowie, prezydenci i kilku członków wielkich korporacyj państwa, oraz władze cywilne i wojskowe, obecni były w wielkich uniformach uroczystości.

Z powodu swych imienin, przyjmował Cesarz w Tuileryach, w salonach Cesarzowéj o godz. 11 i 1/4: członków z dworu cesarskiego oraz z dworu JJ. CC. WW.

O godz. 1éj przedstawili się: ministrowie, wielki kanclerz legii honorowéj i Rządu Inwalidów.

W sali tronowéj o godzinie 1 1/2 ciało dyplomatyczne.

O godz. 2éj prezydent, bióro senatu i senatorowie obecne w Paryżu; prezydent i bióro ciała prawodawczego i wielka liczba deputowanych; prezydent, wiceprezydent, prezydenci sekcyi, i członkowie rady stanu; naczelni prezydenci, prezydenci i prokuratorowie jeneralni sądu kasacyjnego i Izby obrachunkowéj; prezydent i kilku członków instytutu cesarskiego Francyi; naczelny prezydent, prezydenci Izby, i prokurator jeneralny dworu cesarskiego w Paryżu; arcybiskup paryzki, biskup przyboczny i jeneralni wikaryusze; prezydenci rady centralnéj i konsystorzów obrządków niekatolickich; prefekt Sekwany i sekretarz jeneralny prefektury; prefekt policyi i sekretarz jeneralny prefektury; bióro rady municypalnéj merowie paryzcy i ich adjunkci; wicerektor akademii paryzkiéj; prezydent i prokurator cesarski sądu 1éj Instancyi Sekwany; prezydent trybunału handlowego Sekwany; prezydent Izby handlowéj paryzkiéj; prezydent rady jeneralnéj dróg i mostów; prezydent rady jeneralnéj min; jeneralny naczelnik gwardyi narodowéj, jego sztab główny i szefowie batalionów gwardyi narodowéj;

Główny sztab armii paryzkiéj, jenerałowie i pułkownicy gwardyi cesarskiéj i armii paryzkiéj; i rada admiralicyi.

O godzinie 1éj rozpoczęły się bezpłatne widowiska w teatrach cesarkich: W operze, Odeonie, teatrze francuzkim i operze komicznéj; prócz tego dały bezpłatne przedstawienia następujące teatra: teatr liryczny, Vaudeville Gymnase: Variétés, Palais-Royal, Porte Saint-Martin, Gaieté, Ambigu comique, teatr cesarski w cyrku, w cyrkach Cesarza i Cesarzowéj w Hipodromie.

Od rana publiczność cisnęła się do głównych mianowicie teatrów. W operze dany był *Prorok*, w teatrze francuzkim *Misanthrope* i *Les jeunes gens;* w operze komicznéj *Le pré-aux-Clercs* i *le Chien du Jardinier;* w Odeonie *Sémiramis* i *Cyrulik Sewilski*; w innych teatrach odegrano najulubieńsze sztuki.

Pomimo cisnącego się tłumu, wszystko odbyło się w największym porządku i bez wypadku.

Od godz. 2 do 6téj miały miejsce zabawy publiczne na esplanadzie Inwalidów i przy barrière du Thrône. Słupy z nagrodą na wierzchu, różne kiermaszowe przyrządy i teatra dla przedstawienia sztuk wojskowych, zaimprowizowane były na każdym z tych placów. Wielki balon ozdobny sztandarami z cyfrą cesarską wzniósł się około 5éj z esplanady Inwalidów. Wieczorem obadwa te place równie jak *arc de triomphe, pont-Neuf, pont de la concorde, palais-Royal cercle imperial* i gmachy publiczne rzęsiście były oświetlone. Facyata ratusza przystrojona w dzień w chorągwie błyszczała o zmroku wspaniałem oświetleniem w piramidy grające wszelkiemi kolorami tęczy.

Pałac i ogród tuileryjski, arc de triomphe du Carrousel również były oświetlone. Niezliczona ludność, wśród któréj widać było mnóstwo obcych przybyłych z wszelkich stron Francyi i świata, cisnęła się na bulwarach, w ulicach, na placach i udział swój w téj uroczystości narodowéj stwierdzała pogodnym wyrazem twarzy. We wszystkich dzielnicach Paryża, nawet najuboższych, domy prywatne były ozdobione dywanami i oświetlone, kilka z nich odznaczało się dowcipem i patryotycznemi godłami. Pogoda sprzyjała w tym dniu, który przeszedł bez żadnego wypadku.

Anglia.

W piśmie naszem z niedzieli podaliśmy mowę według depeszy telegraficznéj zamieszczoną w *Gazecie Kolońskiéj*, którą przy odroczeniu parlamentu w dniu 14 sierpnia odczytał lord kanclerz. Mowa ta brzmi następnie w oryginalnym tekscie dosłownie tu przetłumaczonym.

Milordowie i panowie, otrzymaliśmy rozkaz od Jéj K. Mości, aby was uwolnić od dalszéj obecności w parlamencie, wyrażając wam żywe jéj podzięki za gorliwość i usilność w dopełnieniu waszych długich i zmudnych obowiązków.

Jéj K. Mość z zadowoleniem widziała, że będąc zajętemi obmyślaniem potrzebnych środków do sprężystego prowadzenia wojny, zwracaliście również uwagę na wiele potrzeb dobra powszechnego.

Jéj K. Mość przekonaną jest, że podzielać będziecie jéj zadowolenie widząc ile wypadki posłużyły do coraz silniejszego połączenia się z cesarzem Francuzów.

Jéj Kr. Mość ma nadzieję, że przymierze to długo przetrwa wypadki które mu dały początek, i że przyczyni się do trwałéj obu krajów pomyślności. Przystąpienie króla sardyńskiego do traktatu i skuteczna pomoc wojsk jego w celach przymierza, nadały mu nową wagę i siłę.

Jéj K. Mość raduje się z gotowości milicyi wzmocnienia armii, z sympatyj jakie się objawiły w Indyach i koloniach dla pomyślności naszego oręża jak również z dobrowolnych składek zebranych w celu ulżenia cierpień dzielnym naszym żołnierzom.

Jéj K. Mość z zadowoleniem uznaje wasze postanowienia dla nadania skutku ugodzie, mocą któréj wspólnie ze sprzymierzeńcem swoim Cesarzem Francuzów przedsięwzięła starania, aby dopomódz Sułtanowi do obmyślenia potrzebnych środków dozwalających mu utrzymać w dobrym stanie armię turecką, która tak walecznie odpierała napaści nieprzyjaciela.

Jéj K. Mość sankcyonując przedłożony jéj przez was bil dotyczący miejscowéj administracyi stolicy, spodziewa się że zaprowadzenia te ulepszą stan zdrowia tego wielkiego grodu. Zniesienie opłaty nałożonéj na dzienniki przyczyni się do rozpowszechnienia użytecznych wiadomości pomiędzy ubogiemi klasami poddanych królowéj. Zasada odpowiedzialności ograniczonéj, którą tak trafnie zastósowaliście do stowarzyszeń, zostających we współce handlowéj, ułatwi użycie kapitału, a ulepszenia jakie wprowadziliście do praw kierujących stowarzyszeniami przyjaciół, zachęcą przemysłowe usposobienia klas pracujących w gminach.

Jéj K. Mość ufa, że środki przez nią zatwierdzone co do poprawy konstytucyi w południowéj Nowéj Walii, Wiktoryi i Tasmanii, oraz co do rozciągnienia prawa *self-government* na ważne i krzewiące się kolonie Australii, pójdą w pomoc rozwojowi wielkich od natury danych im zasobów i powiększą zadowolenie i szczęście ich mieszkańców.

Jéj K. Mość poleciła nam oświadczyć, że ją głęboką przejęły radością zapał i sympatya objawiona w Indyach i koloniach przez tamecznych żołnierzy i marynarzy dla pomyślności angielskiego oręża, i z żywą wdzięcznością składa podzięki za wspaniałomyślne składki, na które podpisali się jéj poddani indyjscy, oraz przełożeni i mieszkańcy kolonij dla niesienia ulgi ofiarom wojny.

Panowie z Izby niższéj, J. K. Mość poleciła nam złożyć szczére podziękowanie za gotowość i zapał w udzielaniu potrzebnego kredytu do prowadzenia wojny, w którą J. K. Mość jest wplątana.

J. K. Mość ubolewa, że zmuszoną była na wierny swój lud nałożyć ciężary, lecz ocenia zarazem mądrość, jaka dla zelżenia szali tych ciężarów nastręczała wam kombinacye w celu obmyślenia subsydyów.

Milordowie i panowie!

J. K. Mość poleciła nam oświadczyć, żal swój, że usiłowania jéj wspólne ze sprzymierzeńcem swoim cesarzem Francuzów na ostatnich konferencyach wiedeńskich, aby doprowadzić wojnę do rozwiązania polegającego na zaszczytnych dla sprzymierzonych warunkach, i zgodnego z przyszłém bezpieczeństwem Europy, bezowocnemi zostały. Lecz gdy usiłowania te spełzły na niczém, nie pozostaje nic Jéj K. Mości jak daléj z całą możliwą sprężystością prowadzić wojnę, i Jéj K. Mość licząc na pomoc swego parlamentu, na męstwo i patryotyzm swego ludu, na niezachwianą odwagę swojéj armii i marynarki, któréj wytrwałość w cierpieniach podziwem Jéj K. Mości napełniała, na nienaruszoną wierność swoich sprzymierzonych, a przedewszystkiem na słuszność sprawy, pokłada ufność w Wszechmocnym, że kres wielkiéj walki, w którą jest wplątaną, obdarzy Europę dobrodziejstwy trwałego pokoju.

Wróciwszy do waszych hrabstw, niemniéj ważne jak w parlamencie będziecie mieli obowiązki do spełnienia. J. K. Mość spodziewa się, że wasz przeważny wpływ działać będzie dla dobra i szczęścia ludu, których spełnienie jest przedmiotem nieustannego starania i niecierpliwych życzeń serca Jéj K. Mości.

Milordowie i panowie, w skutku odczytanego wam królewskiego polecenia, odraczamy w imieniu i z rozkazu Jéj K. Mości parlament do wtorku 23go października, w którym dniu ma się tenże tu zgromadzić, odroczony zatém jest parlament do przyszłego 23go października.

Posiedzenie się rozwięzuje.

Włochy.

Do *Gazety Augsburgskiéj* piszą między innemi z Paryża: Istnieje tu partya, któraby rada użyć nazwiska „Murat," aby wywołać powstanie w Abruzzach i w Kalabryi, a nawet ma nadzieję opanowania Sycylii. Właściwie narodowe stronnictwa stoją oczywiście naprzeciw niéj nienawistnie. Stronnictwo absolutystów trzyma z Królem Ferdynandem II neapolitańskim, klerykalne z Papieżem, konstytucyonaliści są za Sardynią, republikanie zaś wierzą w Mazziniego. Ale też dla téj niezgody stronnictw miura-

tyści wróżą sobie zwycięztwo, a wspierani są tak potężnie, że zaczyna panować mniemanie, iż ogólne wytężenie Europy mogłoby właśnie w Neapolu pęknąć. Pisarze bonapartyzmu widocznie otrzymali polecenie uderzenia na Króla Neapolitańskiego i zaczęcia od niego co partya 2go grudnia nazywa „*la grande oeuvre de regeances bonapartistes.*“ W liczbie narodowych przeciwników miuratyzmu najgoliwszym jest Mazzini, zdaje się on mieć w rękach środki niweczenia intryg francuzkich, albowiem miuratyści są tak na niego rozżarci, iż mówią o nim, że go rząd neapolitański płaci. Byłby to rzeczywiście osobliwy sługa rządowy. Powszechnie mniemają, że cała ta sprawa odbywa się z zupełną wiadomością osób wysoko stojących; tak dalece przekonani są tutaj, że wojna w Krymie jest tylko początkiem większych zawikłań.

Kraje Nadbaltyckie.

W dzienniku brukselskim *Le Nord* znajduje się następujący list ze Szczecina z 13 sierpnia o bombardowaniu Sweaborga czerpany zapewne ze źródeł rosyjskich. Dowiadujemy się dziś przez drobne statki przybyłe tu z Baltyku, że 36 okrętów wojennych różnéj wielkości stanęły w potrójnéj linii bojowéj przed Sweaborgiem. D. 9go rano 4 okręty liniowe, 2 fregaty i 12 łodzi działowych rozpoczęło ogień na warownie rosyjskie. Dwa statki sprzymierzonych mocno uszkodzone przez baterye rosyjskie, ustąpiły prędko, ale zastąpiły je zaraz inne. Około wieczora 20 okrętów z największą gwałtownością biło na przodowe umocnienia Sweaborga, nie sprawiwszy żadnego skutku. Nazajutrz 10go równo z brzaskiem admirał Dundas kazał wystąpić 24 statkom różnéj wielkości na strzał działowy po przed baterye twierdzy. W ciągu tego całego dnia okręty te utrzymywały straszny ogień, ale nic nie zrobiły ani w warowniach wysuniętych na morze, ani też w tych, które są w obrębie twierdzy. Wiadomości nasze o napadzie sięgają tylko do 10go wieczór; jutro dopiero dowiemy się co się 11go stało, gdzie cała flota połączona ma uderzyć wszystkiemi siłami. Znawcy utrzymują, że jeżeli twierdza wytrzyma ten napad ponowny, zamachy sprzymierzonych na Sweaborg okażą się zupełnie bezskuteczne. Mówią, że 2 parowce sprzymierzonych z rannymi popłynęło na wyspę Nargen. Ma być w liczbie téj kilku oficerów ranionych na d. 9.

— Według podania dzienników angielskich oddział floty pod Sweaborgiem składał się z następujących okrętów angielskich: „Duke of Wellington,“ „Exmouth,“ „Edinburgh,“ „Pembroke,“ „Cornwallis,“ „Hastings,“ „Euryalus,“ „Arrogant,“ „Magicienne,“ „Cossak,“ „Vulture,“ „Cruiser,“ „Merlin,“ „Geyser,“ „Dragon,“ „Lightning,“ „Locust,“ „Belleisle,“ (lazaret) „Aeolus“ (z amunicyą), z 1go statku kupieckiego z bombami dla łodzi moździerzowych, 15 łodzi działowych i 16 moździerzowych; tudzież ze statków francuskich: „Tourville“ (admiralski), „Austerlitz,“ 6 łodzi działowych i 5 moździerzowych. Moździerze francuskie miały 10 cali wagomiaru. Dostrzeżenia Nargen zostały „Calcutta,“ Russell,“ „Porcupine,“ „Gorgon,“ „Amphion“ i „Volcano.“

Kraje Czarnomorskie.

W ciągu dni ostatnich dwa wielkie wypadki wydarzyły się na teatrze wojennym: na południowym, walka 16go sierpnia rano w dolinie Czarnéj stoczona; na północnym, bombardowanie Sweaborga.

W chwili gdy spodziewaliśmy się nadejścia wiadomości o nowym szturmie Korabelnai, nadbiegły wczoraj depesze od wodzów francuskiego, angielskiego i sardyńskiego donoszą o uderzeniu Rosyan 16go sierpnia rano na sprzymierzonych w dolinie Czarnéj. Dzisiaj nadeszła depesza rosyjska o téj saméj walce donosząca. Depesze te są tak sprzeczne, iż porównawszy je z dawném położeniem rzeczy na téj scenie wojennéj, oraz z jéj planém, możemy przedstawić dwa szkicowe obrazy téj walki, pierwszy według depesz sprzymierzonych, drugi według depeszy rosyjskiéj, czekając aż dokładniejsze doniesienia sprawę tę lepiéj wyjaśnią i dokładniejszy opis skreślić nam dozwolą.

Od kilku dni (oto krótki obraz bitwy, według wiadomości ze strony sprzymierzonych) krążyła w obozie angielsko-francuskim wieść, że Rosyanie zamierzają uderzyć na sprzymierzonych. W istocie w dniu 16 czerwca rano zeszedłszy zapewne z swych stanowisk na górnéj płaszczyznie Mackenzie, i posunąwszy się gościńcem od Mackenzie ku Bałakławie wiodącym, uderzyli w sile 60,000 pod wodzą jenerała Liprandego na wojska sprzymierzone nad rzeką Czarną w pobliżu mostu kamiennego i Traktiru stojące. Dwie dywizye piechoty francuskie Camou i Faucheur i dwie jazdy Morris i Herbillon, wsparte przez korpus sardyński od prawego skrzydła, od Kamary działający, odparły po parogodzinnéj walce Rosyan z znaczną stratą, zanim jeszcze rezerwy francuskie i angielskie na pole boju nadbiegły. Rosyanie cofnęli się napowrót do Mackenzie zostawiwszy 4 do 5 tysięcy rannych i zabitych.

Inny zupełnie obraz przedstawić musimy wedle depeszy rosyjskiéj. Książę Gorczakow uwiadomiony został, iż sprzymierzeni w dniach 13, 14 i 15 sierpnia ściągnęli znaczne siły na linię obléżniczą, ztąd wnosił, iż zamierzają szturmować Korabelnają, a linia doliny Czarnéj jest słabiéj osadzoną. Ruszywszy zatém z 36 tysięcznym korpusem z wyżyny Mackenzie w dolinę Czarną, uderzył na sprzymierzonych dwoma kolumnami, jedną na Traktir, drugą na Czorgun posunąwszy, (w tych dwóch miejscach są mosty na Czarnéj, po których przechodzą dwie drogi od Mackenzie jedna ku Bałakławie, druga w dolinę bajdarską idące), rozbił Turków (zapewne pod Czorgunem), wprawił w nieporządek Sardyńczyków i zaalarmował całą armią sprzymierzoną. Dopiero dwie dywizye piechoty francuskiéj i korpus jazdy jenerała Morris wsparte rezerwami, wstrzymały postęp Rosyan i zmusiły ich do odwrotu. W boju tym obie strony poniosły znaczne straty.

Porównawszy te dwa obrazy widzimy, że Rosyanie odparci zostali wstrzymawszy może na dni kilka szturm Korabelnai, lecz nieodstąpiwszy swojego rozleglejszego zamiaru, który zapewne był następującym: Po przełamaniu pod Traktirem a szczególniéj pod Czorgunen związków armii sprzymierzonéj zajmującéj dolinę Czarną, z wojskami stojącemi w dolinie Bajdar, chcieli odciąć te ostatnie i zniszczyć. O tym zamiarze Rosyan wspominali już dawniéj wojskowi korespondenci z pod Sebastopola widząc niebezpieczne położenie oddziałów, po większéj części tureckich, w dolinę Bajdar daleko na wschód wysuniętych. Wprawdzie umocnione stanowisko Sardyńczyków pod Kamarą zasłaniało te związki.

Bitwa 16 sierpnia stoczona odwlekła szturm Korabelnai, a mimo że prace oblężnicze pod tą częścią twierdzy są już ukończone, nieośmielamy się rzucić wróżby, czy za dni pare szturm ten nastąpi. Niedostateczne zapasy amunicyi miały być przyczyną dotychczasowéj odwłoki tego szturmu. Lecz teraz właśnie nadpłynęły z Marsylii liczne okręty, które przywiozły bomby, kule i proch, i wyładowują takowe w Kamyszu.

Równocześnie z wiadomością o téj bitwie w dolinie Czarnéj, nadeszły wieści, iż sprzymierzeni w chwili przyszłego szturmu zamierzają rzucić 50 tysięczny korpus na rosyjskie wybrzeża Dunaju pod Izmaiłowem, który posuwając się wzdłuż brzegów morza Czarnego ku Perekopowi, odciąłby w końcu armią rosyjską w Krymie stojącą. Z dawna mówiliśmy, iż kampania w Bessarabii i Ukrainie jest najkrótszą drogą do zdobycia Sebastopola, lecz mówiąc to mieliśmy na myśli wojnę zupełną na wielkie rozmiary, nie zaś awanturnicze rzucenie małego korpusu, na rozległe stepy ukraińskie. Dlatego mniemamy, iż sprzymierzeni ograniczą się w tym roku na zatrzymaniu swoich stanowisk zdobytych w Krymie, zajętych na wybrzeżach Czarnomorskich, oraz nad Dardanellami i Bosforem, a zgromadziwszy dostateczne wojska i środki, w roku przyszłym tę wojnę kontynentalną rozpoczną.

Na innych scenach teatru wojennego nie miały miejsca żadne ważne wypadki; położenie rzeczy jest tam ciągle jednakowe, którego krótki obraz przedstawiliśmy w *Czasie* z 17go sierpnia.

Depesze telegraficzne donoszące o bitwie w dolinie Czarnéj 16go sierpnia stoczonéj, brzmią jak następuje:

„*Paryż 17 sierpnia 2ga godzina popołudniu.* Właśnie w téj chwili ogłoszono na bursie depeszę jenerała Pelissiera datowaną pod Sebastopolem 16go sierpnia o 10éj godzinie rano, następującéj treści: Od kilku dni krążyła wieść, że Rosyanie uderzą na nas. Wieść ta ziściła się dzisiaj. Rosyanie w wielkiéj sile uderzyli na linią Czarnéj. Dywizye Camou, Faucheur, Morris i Herbillon odparły ich dzielnie. Sardyńczykowie stojący na prawém skrzydle, mężnie walczyli. Wielu Rosyan poległo, wielu także wzięliśmy do niewoli. Nieprzyjaciel był już w pełnym odwrocie ku Mackenzie, w chwili gdy nadeszły nasze i angielskie rezerwy a szczególniéj nasza jazda. Nieprzyjaciel otrzymał ciężki cios. Nasze straty nie zostały jeszcze dokładnie obliczonemi, są jednak mniejsze niż nieprzyjacielskie.

Londyn 17 sierpnia wieczór. Podług nadeszłéj tu depeszy z Krymu, 60,000 Rosyan pod wodzą jenerała Liprandego uderzyło na sprzymierzonych na dolinie Czarnéj, lecz nieprzyjaciel został odparty ze stratą 4 do 5 tysięcy ludzi. Strata sprzymierzonych jest mniejsza.

Turyn 17go sierpnia. Jenerał La Marmora donosi z Kadikoj (w Krymie) pod dniem 16go sierpnia. Dzisiaj rano 50,000 Rosyan uderzyło na linią Czarnéj. Naszem hasłem było: „Król i Kraj“. Depesze francuzkie poświadczą, czy byliśmy godni walczyć obok Francuzów i Anglików. Wszyscy odznaczyli się. Jenerał Monterchio umiera (z ran). Mamy 200 ranionych i zabitych. Strata rosyjska jest znaczna.

Fremdenblatt z 19go sierpnia podaje następującą depeszę udzieloną sobie zapewne przez poselstwo rosyjskie w Wiedniu: „Gdy książę Gorczakow otrzymał wiadomość, iż Francuzi 13, 14 i 15go t. m. znaczne siły do przekopów przed Sebastopolem zgromadzili, a przeto że należy się spodziewać uderzenia sprzymierzonych na Korabelnaję, korzystał z tego zwrócenia wojsk sprzymierzonych i przełamał 16go sierpnia na czele 36,000 żołnierzy linią Czarnéj pod Traktirem i Csorgunem, odpędził Turków, zmięszał Sardyńczyków i zaalarmował armią oblegającą. Francuskim dywizyom Carrion (zapewne Camou) i Faucheur oraz korpusowi jazdy Morris udało się przywrócić równowagę w bitwie, rezerwy jednak przywołane zostały. Książę Gorczakow ujrzawszy że sprzymierzeni nic przeciwko Korabelnai nie przedsięwezmą, dał rozkaz odwrotu do dawnych stanowisk na górną płaszczyznę. Straty obustronne są znaczne; korzyści osiągnięte żadne. Rosyanie jednak uważają za skutek tego boju udaremnienie działań przeciwko Korabelnai.“

— Do szczegółowego opisu działań na południowym teatrze wojennym podajemy następujące raporty i listy.

London-Gazette ogłasza następujący raport jenerała Simpson do angielskiego ministra wojny:

„*Pod Sebastopolem 31go lipca.* Milordzie, przesyłam Waszéj Wysokości listę strat armii naszej aż do 28 lipca, które, ze smutkiem to wyznaję, są bardzo znaczne. Zbliżenie naszych robót do szańców nieprzyjacielskich, jasne noce i grunt skalisty, niedozwalający pracującym szybko zasłonić się: oto powody wielkości strat naszych. Mimo tych niekorzyści, inżynierya nasza pracuje ciągle, i posuwa się wytrwale choć powolnie ku wielkiemu Strzałczanowi. Przyjemna zmiana temperatury nastąpiła w dniach ostatnich. Od czasu do czasu mamy deszcz lub mocne ulewy. Kilkanaście rekonesansów uczyniono w dolinie Bajdar ku Ozenbusz, Aitodor i przez wąwóz Phoros ku Alupce (willa księcia Worończowa nad morzem Czarnem), w którychto rekonesansach nie spotkano nigdzie nieprzyjaciela w znaczniejszéj sile. Ciasność dróg górskich, wyjąwszy gościńca Woroncowa, zmusza nieprzyjaciela skoncentrowanego na górnéj płaszczyznie Mackenzie i Belbeku do pewnych zmian w stanowiskach. Stan zdrowia wojsk jest ciągle bardzo zadawalniający.

Mam zaszczyt itd.

Jenerał-porucznik naczelnie dowodzący, *Simpson.*

Daily-News podaje następujący list z obozu pod Sebastopolem 31go lipca: Zuawi rozpoczęli na nowo wczoraj swoje przedstawienia teatralne w obozie w pobliżu Inkermanu; liczna publiczność napełniała teatr. Sklepienie teatralne stanowią niebiosy gwiazdami osute, mały mur kamienny oddziela go od teatru wojennego; ławki z ziemi sypane amfiteatralnie wznoszące się stanowią parter i loże. Scena jest pod namiotem wzniesiona trochę nad parter. Kilka dekoracyj wystawiających dziewczyny zbierające kwiaty, dwa drzewa nad stawem: oto wszystkie przyrządy. Orkiestrę składa muzyka pułkowa. Sami oficerowie mają prawo wnijścia za kulisy, to jest pod namiot. Salę oświecają dwie wielkie latarnie oklejone kolorowym papierem, zatknięte na 2ch żerdziach. Tak podczas dawniejszych jak i ostatniéj reprezentacyi zwykle do 1,000 osób napełnia sale. Najulubieńszemi najczęściéj przedstawianemi sztukami są: „La Permission de dix heures“ i „La Question d'Orient.“ Aktorami są prości żołnierze i grają wybornie. Przedstawiający role kobiece przybierają jak najłagodniejszy i jak najcieńszy ton głosu. Wesoła publiczność śmieje się i żartuje w czasie tych przedstawień, chociaż często głos aktorów głuszony jest grzmotem dział niedalekich. Po skończeniu przedstawienia publiczność rozchodzi się w milczeniu i w wielkim porządku.“

Constitutionnel podaje list niby z Petersburga 7go sierpnia, gdzie oprócz wiadomości ogłoszonych dawno przez *Inwalida Ruskiego* i przez nas podanych o pułku strzelców „domu cesarskiego,“ o położeniu floty sprzymierzonéj pod Kronsztadem itd. donosi, z zaręczeniem za pewność swego doniesienia, iż książę Gorczakow ma pełnomocnictwo zniszczenia floty rosyjskiéj w zatoce sebastopolskiéj stojącéj, w chwili gdy będzie przymuszony cofać się z południowéj połowy Sebastopola do warowni północnych.

— Opis wypadków na morzu Azowskim doprowadzić możemy do 31 lipca, zamieszczając raport atamana nakaźnego wojsk dońskich, jenerał-adjutanta Chomutowa z 31 lipca, ogłoszony w *Inwalidzie Ruskim.*

„D. 23 lipca z wieczora, nieprzyjacielska łódź kanonierska szrubowa, zbliżywszy się do Taganroga, strzelała doń, przyczem podczas nieszporów odprawianych w cerki katedralnéj, kula armatnia wielkiego kalibru trafiła w ścianę zewnętrzną ołtarza, lecz wielkich uszkodzeń w świątyni nie sprawiła, a tylko spowodowała odpadnięcie tynku, od którego dostał kontuzyi znajdujący się wówczas w soborze protoprezbiter Sebow. Pomimo tego nabożeństwo nieustawało i nikt z pobożnych cerkwi nie opuścił. Za nadejściem nocy, łódź kanonierska odpłynęła ku ławie piaszczystej, Kriwaja-Kosa zwanej i zbliżając się doń osiadła o 40 sążni od brzegu na mieliźnie.

„Niezwłocznie po otrzymaniu o tem wiadomości przybył na miejsce starszyna wojskowy Afanasjew z seciną pułku nr 70 kozaków Dońskich i umieściwszy kozaków, którzy pozsiadali z koni po za wzgórzami nadbrzeżnemi, skierował na łódź wystrzały z broni ręcznej, co przeszkadzało osadzie ściągnąć statek z mielizny. Nieprzyjaciel ze swej strony począł strzelać do kozaków z dział, lecz ogień ten trwał nie długo, albowiem z powodu silnego wiatru wschodniego, woda ubywać poczęła i łódź, bardziej jeszcze osiadając, nachyliła się na bok. Wówczas nadpłynął jej na pomoc parostatek nieprzyjacielski wielkich rozmiarów i stanąwszy dość blisko od brzegu, rozpoczął silny ogień, usiłując przytem wszelkiemi sposobami wyratować łódź, która osiadła na mieliźnie. Tymczasem przybył do Kriwej-Kosy dowódca pułku nr 70, podpułkownik Demjanow, który przyprowadziwszy z sobą jeszcze dwie seciny, i rozkazawszy kozakom pozsiadać z koni, częstemi strzałami zbroni ręcznej przeszkadzał nieprzyjacielowi działać na pokładzie. Po długotrwałem strzelaniu wzajemnem, osada łodzi kanonierskiej, straciwszy nadzieję ocalenia takowej, poczęła wsiadać do szalup, nie zdoławszy nawet z powodu silnego ognia karabinowego przez kozaków kierowanego ściągnąć flagi. Wówczas około 20tu dońców rzuciło się wpław na miotaną bałwanami łódź i pomimo silne strzały z parostatku na nich kierowane, zabrali takową, ściągnęli flagę wielką i małą, zabrali dwa działa spiżowe 24 funtowego wagomiaru i podpalili łódź, która spłonęła cała wyjąwszy część jéj podwodną. Łódź ta była trzymasztowa i miała około 120 stóp długości; po zawładnięciu nią przez kozaków, parostatek oddalił się. Ocalałą po pożarze część statku nieprzyjacielskiego począł zasypywać piasek; kozacy usiłowali zabrać działo à la Paixhans i maszynę, lecz to połączone było z wielkiemi trudnościami. Zabrane dwa działa spiżowe kazałem odwieźć do Nowoczerkaska. Dzięki Bogu, raniono nam w téj rozprawie tylko trzech kozaków.

„Doniesiono mi w téj chwili, że naprzeciw Krzywej-Kosy ukazało się około siedmiu parostatków nieprzyjacielskich, przybyłych zapewne w celu wyratowania pozostałej części spalonej łodzi. Flagi wielka i mała przez kozaków zabrane posyłają się przy niniejszem.“

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 20 sierpnia. Odebraliśmy w téj chwili złotych polskich sto na umieszczenie pocholerycznych sierotek przeznaczone. Szanownemu dawcy p. Adamowi hr. Skorupce, dziękujemy imieniem sierotek nietylko za hojny datek i szlachetną inicyatywę, ale nadto serdecznie wdzięczni mu jesteśmy za to, że przesyłką swoją uzupełnił niejako artykuł nasz onegdajszy. Zapomnieliśmy bowiem byli wskazać, że każdy do tak dobroczynnego dzieła przyłożyć się może, ułatwiając środki tym, którzyby w litościwych chęciach przyjęcia do domu sierotki, niemożnością tylko łożenia nawet małych kosztów ztąd wynikających, powstrzymanemi byli. Kto wie czyli tym sposobem nawet ubogiéj jakiéj a poczciwéj i pracowitéj rodzinie, nie będzie można przyjść w pomoc, przez oddanie sierotki na wychowanie za pewnem i stałem wynagrodzeniem. Miłość bliźniego chrześciańska nieograniczona jest w swych skutkach, a dobry uczynek w jéj imieniu dokonany w nowe wyradza się własną siłą dobrodziejstwa.

— Anglików na wystawie paryzkiéj bez liku teraz, a więc tu i owdzie napotkać można częściéj dziwactwa jakie synów Albionu odznaczają między innemi narodami. W liczbie tych Anglików znajduje się b. deputowany R., który nieznalazłszy mieszkania dla siebie wedle smaku, wynajął sobie omnibus i urządził go jak tylko można najwygodniéj. W tem ruchomem mieszkaniu odbywa sobie dowolnie przejażdżki po Paryżu, a na noc zajeżdża do wozowni pałacu poselstwa angielskiego i w omnibusie noc przepędza. Inny Anglik mieszka ze swoją familią na jachcie własnym na Sekwanie.

Kurs papierów publicznych i pieniędzy.

Wiedeń. *Kursa telegraficzne z dnia 20go sierpnia:* — Metaliki 5-proc. $75\frac{1}{2}$. — Metaliki 5-proc. z r. 1853 92. — Metaliki $4\frac{1}{2}$-procen. $65\frac{5}{8}$. Metaliki 4-procent 61. — 5-pr. z 1852 r. — —. $2\frac{1}{2}$-pr. $84\frac{7}{16}$. — 1-pr. $19\frac{1}{4}$ z ciągn. — z 1830 r. 250, 302. — Pożyczka narodowa 5-proc. $80\frac{5}{8}$. — dto $4\frac{1}{2}$-proc 66. — dto z r. 1850 4-pr. $60\frac{1}{2}$ — Augsburg $116\frac{1}{4}$. — Londyn 11 kr. 14. — Paryż $134\frac{1}{2}$. — Akcye Bankowe 962. — Akcye kol. żel. półn. — Ferdyn. —. — — Pożyczka z r. 1851 lit. A. — —. B. — Ost-Donau-Dampfsch. —

Kurs krakowski z 20 sierpnia. Bankn. aus. ż. $96\frac{1}{4}$ płacą $95\frac{1}{2}$. — Pruski kurant żąd. $110\frac{3}{4}$ płacą 110. Ruble sr. nowe żąd. 104 płacą. 103. — Cwancygiery nowe ż. 113 płacą $112\frac{1}{2}$ — Cwancyg. stare żąd. 113 pł. $112\frac{1}{4}$. — Imper. ż. $35\frac{2}{3}$, pł. $35\frac{1}{4}$. — Dukaty austr. hol. żąd. $20\frac{2}{3}$ pł. $20\frac{1}{3}$ — 20-franki ż. $35\frac{2}{3}$ pł. $35\frac{1}{3}$. Listy zast. pol. żąd. $101\frac{1}{6}$ płac. $100\frac{1}{2}$. — List zast. gal. ż. 94 pł. $93\frac{1}{3}$. — Obligi Indemn. ż. 71 pł. 70.

Kurs lwowski d. 17 sierp. Dukat holend. 5 złr. kr. 18. — Dukat ces. 5 złr. 20 kr. — Półimperyał ros. 9 złr. 10 kr. — Rubel ros. 1 złr. 46 kr. — Talar pruski 1 złr. 43 kr. — Polski kurant i pięciozłotówka 1 złr. 18 kr. — Kurs list. zast. w gal. stan. Instytucie kredytowym: Instytut kupił prócz kuponów 100 po złr. — kr. — m. k. — Sprzedał 100 po złr. — kr. —. — Dawał za 100 złr. 92 kr. 30. — Żądał złr. 93 kr. —.

Kurs wiedeński z d. 18 sierpnia. Metaliki $74\frac{5}{8}$. Nowa pożyczka $60\frac{1}{4}$. — Akcye Banku wiedeńs. 958, Akcye kolei żelazn. półn. $202\frac{3}{8}$ — Agio od złota 21. — od srebra $16\frac{1}{2}$ — Oblig. uwoln. grunt. $68\frac{1}{2}$. - Pożyczka ostatnia narodowa $80\frac{9}{16}$.

Przegląd polityczny.

Depesze telegraficzne.

Paryż 18 sierpnia. Monitor dzisiejszy zamieszcza dekret cesarski mianujący Canroberta senatorem. (Jenerał ten wrócił z Krymu do Paryża 16go. P. R.)

Londyn 18 sierpnia. Jenerał Simpson donosi depeszą z 16go sierpnia: „Jenerał Pelissier i ja postanowiliśmy rozpocząć jutro rano ogień z francuskich i angielskich bateryj przeciw Sebastopolowi. (A przeto 17 sierpnia rano rozpoczęte zapewne zostało powszechne piąte od początku oblężenia bombardowanie Sebastopola. P. R. Cz.)

Londyn 18 sierpnia. Królowa odpłynęła dzisiaj do Boulogne.

Do depesz cztérech telegraficznych urzędowych donoszących o bitwie stoczonéj 16go sierpnia w dolinie Czarnéj, które umieściliśmy wyżéj pod wiadomościami z krajów Czarnomorskich, dodać musimy, iż *Oster. Ztg* podaje depeszę niby od swego korespondenta z Bukarestu, iż sprzymierzeni w bitwie téj wzięli 400 Rosyan do niewoli.

JJ. KK. MM. Król i Królowa Pruscy powrócili z Erdmannsdorf w sobotę wieczorem do Berlina i natychmiast udali się do Potsdamu. Towarzyszył im minister-prezydent.

Kor. Austr. podaje z Rzymu 10go, że poselstwo hiszpańskie tak dobrze jakby tam nieistniało; pozostał tylko hr. Moreno w charakterze zawiadowcy dóbr narodowych, reszta czynności poselstwa powierzoną jest poselstwu francuzkiemu. P. Pacheco zatrzymał się wprawdzie w Porto d'Anzio, ale dla tego że żona jego leży chora, czas jego wyjazdu z Rzymu jeszcze nie oznaczony.

Kraków 21 sierpnia. Dzisiejszej nocy przybył do miasta naszego w przejeździe ze Lwowa do Wiednia J. C. W. Arcyksiąże Karol Ludwik i zajechawszy wprost do dworca kolei żelaznéj, po krótkim tamże zabawieniu odjechał przed świtem zwyczajnym pociągiem kolei W dworcu oczekiwali przybycia J. C. Wści naczelnicy władz cywilnych i wojskowych obecni na teraz w Krakowie.

Przyjechali od d. 18 do 20 sierpnia.

HOTEL POLLERA. Hr. Hunyady rotmistrz, Sonntag Paweł, z Wiednia. Br. Hamerstein Arnim, z Galicyi. Edward von Szent-Istvanyi oficer, z Chrzanowa. Hawik Ignacy, z Pragi. Jan Christiani Grabieński wł. dóbr, z Salzbrunn. Czuczawa Antoni wł. domu z synem, ze Lwowa. Korytowska Julia wł. dóbr, z Wiednia. Grzewiński Karol, z Werony. Brodzki Henryk wł. dóbr, z Tarnowa. Fogy Karol inżynier, z Oświecima. Tchórznicka Joanna wł. dóbr, z Karlsbadu.

HOTEL DREZDEŃSKI. Szeydurski Józef ksiądz, z Poznania. Moritz Kiefer kupiec, Samuel Friedmann kupiec, z Prus. Skroch Henryk speditor, z Mysłowic. Janowicz porucznik huzarów, z Galicyi.

HOTEL SASKI. Rozyna Kłodzieńska sędzina, z Warszawy. Artur Dzięgielowski wł. dóbr, z Borku z Galicyi. Teresa Nosel śpiewaczka, ze Lwowa. Edward Skala c. k. nadporucznik, z Wiednia.

WYKAZ

zmarłych chrześcian w mieście Krakowie, od dnia 20 do 30 lipca 1855 włącznie.

1946. Łacheta Stanisław służący lat 19 na cholerę.
1947. Worytkiewicz Józef ogrodnik lat 45 na cholerę.
1948. Mysiok Zofia córka Tomasza gospodarza 15 tygodni mająca na suchoty.
1949. Grochal Kazimierz gospodarz lat 38 na cholerę.
1950. Michalska Józefa lat 54 na cholerę.
1951. Duderowa Teresa wyrobnica lat 30 na cholerę.
1952. Markowska Małgorzata wyrobnica wdowa lat 70 na cholerę.
1953. Jarenkiewicz Maryanna w skutku kokluszu.
1954. Sikorski Józef 10 dni mający w skutku słabości sił fizycznych.
1955. Brosz Barbara wdowa po kupcu lat 55 na cholerę.
1956. Borówka Franciszek z Bronowic małych lat 13 na cholerę.
1957. Kadłubowska Aleksandra obywatelka lat 45 na cholerę.
1958. Górecki Kazimierz lat 17 na skrofuły.
1959. Ziemba Antonina lat $1^{3}/_{12}$ na cholerę.
1960. Słaby Jędrzéj rolnik z Rząski duch. lat 83 na cholerę.
1961. Piątek Jędrzéj wyrobnik stanu wolnego lat 27 na cholerę.
1962. Mamecka Franciszka lat 38 na cholerę.
1963. Krasicka Maryanna lat $1^{1}/_{2}$ w skutku trudnego zębienia.
1964. Parcuska Teresa obywatelka lat 85 w skutku starości.
1965. Dąbski Franciszek lat 5 na tyfus po cholerze.
1966. Kromer Bronisław 9 miesięcy mający na koklusz.
1967. Schucht Edmund pisarz prywatny stanu wolnego lat 42 na suchoty płuc.
1968. Gdańska Magdalena służąca lat 30 na suchoty gardlane.
1969. Szczęślikiewicz Franciszek pod opieką Tow. dob. zostający lat 65 na cholerę.
1970. Pojałowski Ignacy wyrobnik lat 15 na cholerę.
1971. Mikuszewski Feliks lat 13 na cholerę.
1972. Olszewski Antoni grubarz lat 70 na cholerę.
1973. Kaczmarska Marcyanna lat 38 w skutku tyfusa po cholerze.
1974. Brandys Ferdynand praktykant malarski lat 19 na cholerę.
1975. Gorzkowska Marya z Prądnika czerwonego lat 4 na cholerę.
1976. Kobieta niewiadomego imienia i nazwiska znalezioną została we wsi Grzegórzkach około 40 lat mająca w skutku wyniszczenia sił żywotnych.
1977. Waldstein Sara starozakonna lat 50 na cholerę.
1978. Fijałkowska Ludwika wyrobnica lat 40 na gorączkę żółciową.
1979. Marczewski Mikołaj kucharz wdowiec lat 40 na stwardzenie gruczołów kreskowych.
1980. Borówka Kasper ze wsi Mydlnik lat $^{1}/_{2}$ na tyfus.
1981. Zglińska Apolonia wyrobnica lat 51 na cholerę.
1982. Haunisch Franciszek od fortyfikacyj we wsi Grzegórzkach lat 45 na cholerę.
1983. Czekajski Grzegórz ze wsi Krowodrzy lat 13 na cholerę.
1984. Czaputkiewicz Kunegunda lat $4^{1}/_{2}$ na suchoty.
1985. Słaby Jacenty włościan ze wsi Rząski szlacheckiéj lat 30 na cholerę.
1986. Nalepina Katarzyna ze wsi Dąbia lat 40 na puchlinę ogólną.
1987. Sadowski Jan lat 8 na cholerę.
1988. Lorentzowna Tekla lat 3 na zapalenie płuc.
1989. Bialik Jan Szczepan lat $3^{1}/_{2}$ na suchoty.
1990. Bartnicka Anna wyrobnica lat 70 na cholerę.
1991. Wrońska Florentyna 3 miesiące mająca na suchoty.
1992. Sroczyński Szymon malarz lat 62 na suchoty.
1993. Kisielowski Piotr lat 2 na gorączkę trawiącą.
1994. Kowalczyk Kazimierz górnik w aresztach kryminalnych lat 18 na chorobę Brigtha.
1995. Ostrogórska Maryanna dni 12 mająca w skutku słabości sił fizycznych.
1996. Urbanikowa Maryanna służąca lat 28 na cholerę.
1997. Rogowna Józefa lat 5 na cholerę.
1998. Dębski Józef 3 miesiące mający na konwulsye.
1999. Pacionka Katarzyna służąca lat 25 na cholerę.
2000. Kurdziel Bolesław godzin 4 mająca w skutku przedwczesnego porodu.
2001. Gąstałowa Maryanna lat 49 na cholerę.
2002. Wozowa Petronella służąca lat 56 na cholerę.
2003. Kludzionka Maryanna lat 5 na gorączkę trawiącą.
2004. Mendlowska Maryanna lat 12 na suchoty.
2005. Biedowna Petronella ze wsi Łobzowa lat 2 na cholerę.
2006. Machowiczowna Tekla ze wsi Łobzowa lat 4 na spazmy.
2007. Klimczyk Wiktorya ze wsi Krowodrzy lat 41 na cholerę.
2008. Kurcowa Agneszka wyrobnica lat 60 w skutku zgrzybiałości.
2009. Kołodziejski Wojciech kramarz lat 55 na tyfus po cholerze.
2010. Pokorska Franciszka lat 80 na zgrzybiałość.
2011. Gierlich Paweł sierota 12 dni mający w skutku braku sił żywotnych.
2012. Doktor Piotr sierota 4 tygodnie mający na nieżyt żołądka i jelit.
2013. Biernatowna Magdalena wyrobnica lat 10 na cholerę.
2014. Kowalski Antoni lat 1 i pół na suchoty.
2015. Rudkowski Jakób dni 9 mający na konwulsye.
2016. Zalewska Katarzyna kawiarka wdowa lat 50 na puchlinę.
2017. Gubarzewski Teofil 4 dni mający w skutku braku sił żywotnych.
2018. Filipowska Anna 10 godzin życia mająca w skutku niewczesnego porodu.

(Ciąg dalszy w nast. num.)

URZĘDOWE.

(965) Konkurs. (2-3)

[Nr. 21,118]. Zur Wiederbesetzung der erledigten, für das Krakauer städtische Bauamt provisorisch sistemisirten Bauassistentenstelle mit dem Gehalte von 400 fl. CMünze, wird der Concurstermin bis zum 30ten September 1855 mit dem Bemerken festgesetzt, dass später einlangende Gesuche unberücksichtiget bleiben werden.

Bewerber um diesen Dienstesposten haben ihre an den Krakauer Stadtmagistrat zu richtenden Gesuche, falls sie in einer öffentlichen Bedienstung stehen, mittelst der vorgesezten Behörde, sonst aber mittelst jenes k. k. Kreisamtes zu überreichen, in dessen Amtsbezirke sie ihren Wohnsitz haben. In dem Gesuche haben sie ihr Alter, die Sprachkenntnisse, die zurückgelegten technischen Studien, und die aus dem technischen Fache bestandenen öffentlichen Prüfungen, ferner ihre bisherige dienstliche Verwendung nachzuwiesen und anzugeben, ob sie mit einem Beamten des Krakauer Magistrats verwandt oder verschwägert sind. — Von der k. k. Landesregierung.

Krakau am 12ten August 1855.

(925) Lizitations-Ankündigung. (3)

[N. 25,292.] Vom Magistrate der k. Hauptstadt Krakau wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Herrstellung eines neuen Pfostenbelages auf der alten Weichselbrücke neben dem Schlacht-Hause am 30ten August 1855 im Magistratsgebäude beim IV. Departem. um 11 Uhr Vormittags eine Versteigerung abgehalten werden wird.

Der Ausrufspreis beträgt 659 fl. $53^{1}/_{2}$ kr. CMze.

Das Vadium beträgt 66 fl. CMze.

Schriftliche Offerten werden auch angenommen.

Die Lizitationsbedingnisse können im Bureau des H. Magistratsrath Fiałkiewicz eingesehen werden.

Krakau am 6 August 1855.

Ogłoszenie Licytacyi.

Magistrat k. głównego miasta Krakowa podaje do powszechnéj wiadomości, iż celem zrobienia pokładu na moście Staréj Wisły obok rzezalni miejskiéj, odbędzie się w dniu 30 sierpnia 1855 w gmachu Magistratu w biórze IV. departam. o godzinie 11téj przed południem publiczna licytacya.

Na pierwsze wywołanie ustanawia się cena w kwocie 659 złr. $53^{1}/_{2}$ kr. m. k.

Vadium wynosi 66 złr. m. k.

Deklaracye piśmienne będą także przyjmowane.

Warunki licytacyi mogą być przejrzanemi w biórze p. radcy Fiałkiewicza.

Kraków dnia 6 sierpnia 1855.

(935) Kundmachung. (3)

[N. E. 20,903.] Bei der am 1ten August 1855 vorgenommenen 268 Verlosung der älteren Staatsschuld ist die Serie N. 263 gezogen worden. Diese Serie enthält Obligationen der ungarischen Hofkammer von verschiedenem Zinsfusse und zwar Nr. 3178 mit einem Dreizehntel der Kapitalsumme, dann die Nummern 3519 bis einschlüssig 4109 mit ihren ganzen Kapitalssummen, im Gesammt-Kapitalsbetrage von 1,060,576 fl. $47^{3}/_{8}$ kr. und im Zinsenbetrage nach dem herabgesetzten Fusse von 25,623 fl. $32^{1}/_{4}$ kr.

Diese Obligationen werden nach den Bestimmungen des allerhöchsten Patentes vom 21 März 1818 gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in CMze verzinsliche Staatsschuld-Verschreibungen umgewechselt werden.

Was in Folge hohen Finanz-Ministerial-Erlasses vom 3ten August 1855 Z. 13,596 zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird. — Von der k. k. Landes-Regierung.

Krakau am 8. August 1855.

Obwieszczenie.

Przy przedsięwziętém na dniu 1 sierpnia 1855, 268 losowaniu dawniejszego długu państwa, serya N. 263 wyciągniętą została.

Ta serya obejmuje obligacye nadwornéj Kamery węgierskiéj różnéj stopy procentowéj, mianowicie zaś Nr. 3178 z trzynastą częścią kwoty kapitału, daléj Nr. 3519 włącznie do 4109 z całemi tychże kwotami kapitału w ogólnéj summie kapitału 1,060,576 złr. $47^{3}/_{8}$ kr. z summą procentów 25,623 złr. $32^{1}/_{4}$ kr. podług zniżonéj stopy procentowéj.

Te obligacye według postanowień najwyższego patentu z dnia 21 marca 1818 na nowe zapisy długu państwa z procentem podług pierwotnéj stopy procentowéj w m. k. opłacać się mającym, wymieniane będą.

Co w skutek rozporządzenia wysokiego Ministerstwa skarbu z dnia 3 sierpnia 1855 N. 13,596 do powszechnéj podaje się wiadomości. — Z c. k. Rządu krajowego.

Kraków dnia 8 sierpnia 1855.

(937) Konkurs-Kundmachung. (1-3)

[N. 557./43.] Im Amtsbereiche der Krakauer k. k. Finanz-Landes-Direktion ist eine Steuer-Inspektorstelle mit der Besoldung jährlicher 900 fl. und eine Steuer-Unter-Inspektorstelle mit der Besoldung jährlicher 600 fl. in Erledigung gekommen.

Für die provisorische Wiederbesetzung dieser beiden Dienststellen und eventuell einer Steuers-Inspektorsstelle mit 800 fl. so wie einer Steuer-Unter-Inspektorsstelle mit 700 fl. wird der Konkurs bis zum 10ten September 1855 ausgeschrieben.

Die Steuer-Inspektoren und Unter-Inspektoren stehen in der IX. Diätenklasse und haben den Rang der k. k. Kameralbezirks-Commissäre und beziehungsweise der Finanzdirektions-Concipisten.

Bewerber um diese Stellen haben ihre gehörig dokumentirten Gesuche im Wege ihrer vorgesetzten Behörden bei dem Präsidium der k. k. Finanz-Landes-Direktion in Krakau zu überreichen und nebst den allgemeinen Erfordernissen zum Eintrite in den Staatsdienst, die mit gutem Erfolge zurückgelegten juridisch-politischen Studien, die Kenntniss der ganzen Steuerverwaltung und der Landessprache nachzuweisen.

Ausnahmsweise werden auch solche Bewerber berücksichtigt werden, die ohne die juridisch-politischen Studien zu besitzen, ihre praktische Tüchtigkeit für die Steuer-Verwaltung bewährt, oder durch ihre Verwendung bei den Katastral-Operationen sich ausgezeichnet haben.

Auch haben die Bewerber anzugeben, ob und in welchem Grade sie mit einem oder dem andern dieser Finanz-Landes-Direktion unterstehenden Finanzbeamten verwandt oder verschwägert sind.

Krakau am 7 August 1855.

Kundmachung.

[Nro 16072]. Von Seite der Wadowicer k. k. Kreisbehörde wird zur algemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Sicherstellung der Materialien und Arbeiten zu den im Grunde h. Landes-Regierungs-Erlasses vom 23 Juli 1855 Z. 19174 auf das Baujahr 1855 mit dem Gesammtkostenbetrage von 4122 fl. 29 kr. in Conv. Mze. bewilligten Conservationsbaulichkeiten im hierkreisigen Podgórzer Strassenbezirke — und zwar in den Wegmeisterschaften Izdebnik et Myślenice eine öffentliche Offerten-Verhandlung am 21 August 1855 in der k. k. Wadowicer kreisbehördlichen Kanzlei um 10 Uhr Vormittags stattfinden werde.

Das Erforderniss nach den einzelnen Wegmeisterschaften besteht:

A. in der Wegmeisterschaft Myślenice im Ganzen . . . . 1930 fl. $30^{1}/_{2}$ kr.

B. in der Wegmeisterschaft Izdebnik im Ganzen . . . . 2191 fl. $58^{3}/_{4}$ kr.

somit zusammen 4122 fl. 29 kr.

CMze. welcher Betrag der Fiskalpreis ausmacht — wovon das der Offerte beizulegende $^{5}/_{100}$tige Vadium 206 fl. CMze. beträgt.

Die schriftlich zu überreichenden Offerten müssen nachstehends verfasst sein:

a) muss die Offerte auf einem 15 kr. Stempelbogen ausgefertigt, wohl versiegelt und von Aussen mit dem Namen, Charakter und Wohnorte des Offerenten, so wie mit Bezeichnung der Baulichkeiten, welche er entweder nach den einzelnen Wegmeisterschaften oder im Ganzen Strassenbezirke übernehmen will versehen — bei der Wadowicer Kreisbehörde bis 4 Uhr Nachmittags in dem obbezeichneten Termine überreicht werden.

b) In der Offerte muss der Perzenten-Nachlass, oder die sonst angebothenen Summen, um welche der Offerent den Bau nach Pausch und Bogen, oder gegen die zu Grunde liegenden Einheitspreise zu übernehmen gedenkt, deutlich sowohl mit Ziffern als auch mit Buchstaben ausgedrückt erscheinen — auch muss selbe mit dem Vor- und Familien-Namen unter Angabe des Charakters und Wohnungsortes des Offerenten unterfertigt sein, und darin ferner die Erklärung aufgenommen werden „dass „Offerent die der Verhandlung zu Grunde liegenden Bau„bedingnisse den summarischen Kostenüberschlag und das „Preisverzeichniss eingesehen und wohl verstanden habe, „so wie alle darin enthaltenen Bestimmungen und Vor„schriften pünktlich und genau erfüllen wolle.“

c) Muss einer jeden Offerte das $^{5}/_{100}$ Vadium welches bei dem Kontrakts-Abschlusse auf $^{10}/_{100}$ zu ergänzen sein wird — entweder im baaren Gelde oder in annehmbaren und haftungsfreien Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börse Kurse berechnet beigegeben werden.

Offerten, welche den vorstehenden Bedingnissen nicht vollständig entsprechend ausgestellt sind, oder bis zu dem obangesetzten Verhandlungstermine nicht überreicht werden sollten — werden ganz unberücksichtiget bleiben.

Diese Offerten werden an dem in der gegenwärtigen Kundmachung obfestgesetzten Tage von einer eigens hiezu beordneten Kommission übernommen, sohin eröffnet und hievon nur diejenigen zu Protokoll genommen, welche vorschriftsmässig nach den obigen Andeutungen verfasst und mit dem festgesetzten Vadium versehen sind.

Von den protokolirten Offerten wird unter Vorbehalt der h. Ratifikation derjenigen der Vorzug gegeben werden, welche den mindesten Anboth enthält — vorausgesetzt, dass Offerent vermöge seiner persönlichen Eigenschaft und Sachkenntniss die nöthige Bürgerschaft gewährt.

Sollten zufällig zwei oder mehrere Offerten den ganz gleichen Bestboth enthalten, so hat der früher überreichte Anboth den Vorzug.

Alle übrigen allgemeinen oder spezial Bedingnisse, so wie Kostenüberschläge etc. können hieramts in den gewöhnlichen Amtsstunden auch vor dem Termine eingesehen werden.

Sämmtliche Ortsobrigkeiten werden Angewiesen, diese Offert-Verhandlung in ihren Amtsbezirke gehörig zu verlautbaren — und hievon die bekannten Spekulanten und Unternehmer eigens zu verständigen.

K. k. Kreisbehörde Wadowice am 6. August 1855.

Edler von *Loserth*,
(950) k. k. Statthaltereirath und Kreis-Vorsteher.

Kundmachung.

[N. 16163.] Nachdem das Ergebniss der wegen Sicherstellung der Conservationsbaulichkeiten auf der Spytkowicer ungarischen Hauptstrasse Nr. IX. in dem Bochniaer Strassenbezirke, Droginiaer Wegmeisterschaft pro 1855 zu Myślenice am 30ten Juli 1855 abgehaltenen Lizitation ungünstig ausfiel, so wird zum obigen Zwecke nunmehr eine öffentliche Offerten-Verhandlung am 20. August 1855 in der k. k. Wadowicer kreisbehördlichen Kanzlei um 10 Uhr Vormittags stattfinden — und solche hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht.

Der Fiskalpreis beträgt 1315 fl. $16^{5}/_{8}$ kr. CMze und das $^{5}/_{100}$tige hievon der Offerte beizulegende Vadium 66 fl. CMze.

Die schriftlich zu überreichenden Offerten müssen nachstehend verfasst sein:

a) muss die Offerte auf einem 15 kr. Stempelbogen ausgefertigt, wohl versiegelt und von Aussen mit dem Namen, Charakter und Wohnorte des Offerenten, so wie mit Bezeichnung der Baulichkeiten, welche er entweder nach den einzelnen Wegmeisterschaften oder im Ganzen Strassenbezirke übernehmen will versehen bei der Wadowicer Kreisbehörde bis 4. Uhr Nachmittags in dem obbezeichneten Termine überreicht werden.

b) In der Offerte muss der Perzenten-Nachlass, oder die sonst angebothenen Summen, um welche der Offerent den Bau nach Pausch und Bogen, oder gegen die zu Grunde liegenden Einheitspreise zu übernehmen gedenckt, deutlich sowohl mit Ziffern als auch mit Buchstaben ausgedrückt erscheinen — auch muss selbe mit dem Vor- und Familien-Namen unter Angabe des Charakters und Wohnortes des Offerenten unterfertigt sein, und darin ferner die Erklärung aufgenommen werden „dass Offerent die der Verhandlung zu „Grunde liegenden Baubedingnisse den summari„schen Kostenüberschlag und das Preisverzeichniss „eingesehen und wohl verstanden habe, so wie alle „darin enthaltenen Bestimmungen und Vorschriften „pünktlich und genau erfüllen wolle.“

c) Muss einer jeden Offerte das $^{5}/_{100}$ Vadium welches bei dem Kontrakts-Abschlusse auf $^{10}/_{100}$ zu ergänzen sein wird — entweder im baaren Gelde oder in annehmbaren und haftungsfreien Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börse-Kurse berechnet bei gegeben werden.

Offerten, welche den vorstehenden Bedingnissen nicht vollständig entsprechend ausgestellt sind, oder bis zu dem obengesetzten Verhandlungstermine nicht überreicht werden sollten — werden ganz unberücksichtiget bleiben.

Diese Offerten werden an dem in der gegenwärtigen Kundmachung obfestgesetzten Tage von einer eigens hiezu beordneten Kommission übernommen, sohin eröffnet und hievon nur diejenigen zu Protokoll genommen, welche vorschriftsmässig nach den obigen Andeutungen verfasst und mit dem festgesetzten Vadium versehen sind.

Von den protokolirten Offerten wird unter Vorbehalt der h. Ratifikation derjenigen der Forzug gegeben werden, welche den mindesten Anboth enthält — vorausgesetzt, dass Offerent vermöge seiner persönlichen Eigenschaft und Sachkenntniss die nöthige Bürgerschaft gewärt.

Sollten zufällig zwei oder mehrere Offerten den ganz gleichen Bestboth enthalten, so hat der früher überreichte Anboth der Vorzug.

Alle übrigen allgemeinen oder spezial Bedingnisse, so wie Kostenüberschläge etc. können hieramts in den gewöhnlichen Amtsstunden auch vor dem Termine eingesehen werden.

Sämtliche Ortsobrigkeiten werden angewiesen, diese Offert-Verhandlung in ihren Amtsbezirke gehörig zu verlautbaren — und hievon die bekannten Spekulanten und Unternehmer eigens zu verständigen.

K. k. Kreisbehörde Wadowice am 6 August 1855.

Edler von *Loserth*,
(950) k. k. Statthaltereirath und Kreis-Vorsteher.

Do numeru dzisiejszego dołącza się Dodatek.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

Dnia	Godzina	Wys. bar. w lin. par. przy 0° Reaum.	Stan ciep. podług Reaumura	Wilgotn. powietrza względna	Kierunek i natężenie wiatru	Stan nieba	Zjawiska napowietrzne	Zmiana ciepła w ciągu dnia od	do
18	2	331‴60	+14″7	54 0%	zachodni średni	pochmurno		+15°4	+10°2
„	10	332 13	+10 6	85 8	pn. zachodni słaby	pogoda			
19	6	332 54	+ 8 9	93 8	„ b. „	„			
„	2	332 30	+16 0	62 1	zachodni b. „	pogoda z chmurami		+18°4	+8°5
„	10	332 05	+11 6	83 7	wschodni „	„			
20	6	331 67	+ 8 6	93 8	„ b. „	pogoda	dołem mgła		

Antoni Kłobukowski Redaktor odpowiedzialny. w Drukarni Czasu. *Czapliński Antoni* rządzca drukarni.

Dodatek do Nru 188 Dziennika „CZAS“.

Kraków d. 11 sierpnia 1855 r.

W Wielkiem Księstwie Krakowskiém trzy c. k. Kommissye do uwolnienia gruntowego, całkowicie zaspokoiły w tym czasie do końca lipca 1855, 291 zgłoszeń co do powinności z dawnych gruntów włościańskich odnoszących się do 248 gmin i części gromadzkich.

W tych gminach 11,662 obowiązanych zostało uwolnionych kapitałem oswobodzenia gruntowego . . . . 2,107,758 fl. $27\frac{4}{8}$ k.
a przytém zapadło 255 wyroków sposobem gminowym ze szczegółowém obrachowaniem summy kapitałowéj.

Na zaległościach uprawnionym zostało przyznaném jako to:
na czas od 1 lipca 1847 r.
do 15 maja 1848 . . . . . 1,922 fl. $42\frac{5}{8}$ k.
a na czas od 16 maja
do końca października 1848 . 48,395 fl. $8\frac{7}{8}$ k.
daléj też Kommissye w tym samym czasie ułatwiły całkowicie 601 zgłoszeń co do znaszalnych powinności odnoszących się do 298 gmin i części gromadzkich— i w tych gminach 7176 obowiązanych zostało uwolnionych.

Kapitał uwolnienia wyncsi . . . 755,361 fl. $17\frac{4}{8}$ k.
z czego na kraj . . . . . 419 fl. 15 k.
a na obowiązanych . . . . 754,942 fl. $2\frac{4}{8}$ k.
przypadło.

Przy czem załatwiono 5,356 osobistych wyroków i 424 głównych wykazów a na dzisięciny wyrachowano zaległość . . . . 26,055 fl. $24\frac{2}{8}$ k.

W okręgu rządowym galicyjskim Krakowa 12 c. k. Kommisyj obwodowych do uwolnienia gruntowego przeznaczonych sprawdziły w tym czasie do końca lipca 1855, 4087 zgłoszeń o 134,932 pozycyach.

W zupełności zaspokojonych zostało 1231 zgłoszeń co do poddańczych powinności odnoszących się do 1215 gmin i części gromadzkich.

W tych gminach uwolnionych zostało 47,527 obowiązanych kapitałem oswobodzenia . . . . 9,313,790 fl. $57\frac{4}{8}$ k.

Wyrachowano na wynagrodzenie za poddańcze nienależnie odbywane powinności . . . . 2,379 fl. $8\frac{1}{8}$ k.

Na zaległości
na czas od 1 listopada 1847
do 15 maja 1848 . . . . . 8,317 fl. $50\frac{3}{8}$ k.
i od 16 maja
do końca października 1848 . 213,128 fl. $22\frac{7}{8}$ k.
a przytém zaspokojono 1202 wyroków sposobem gminowym.

Daléj téż Kommissye obwodowe w tymże samym czasie załatwiły całkowicie 539 zgłoszeń co do słusznego wynagrodzenia i rozwiązania zniesionych powinności odnoszących się do 486 gmin i części gromadzkich, i w tych gminach 3419 obowiązanych uwolniły.

Kapitał uwolnienia wynosi . . . 248,201 fl. 5 k.
który obowiązanym na ciężar przypada.

Na zaległości dziesięcinne wyrachowano . . . . 49,383 fl. $46\frac{5}{8}$ k.
przyczém 3194 osobistych wyroków sposobem gminnym, 2690 szczegółowych wykazów co do zaległości dziesięcinnych a 417 głównych wykazów załatwiono.

W ogóle zatém w okręgu rządowym krakowskim Galicyi c. k. Kommisye obwodowe do uwolnienia gruntowego zaspokoiły 59,189 obowiązanych do powinności zniesionych za słuszném wynagrodzeniem a to kapitałem na fundusz krajowy przypadającym . . . 11,421,968 fl. 40 k.
nadto 10,595 obowiązanych do powinności znaczalnych a to kapitałem na ciężar dla obowiązanych przypadającym . . . . 1,003,143 fl $7\frac{4}{8}$ k.

C. k. komisye obwodowe przrobiecały uprawnionym do téj okoliczności w I Instancyi z przyrzeczonego kapitału . . . . 12,425,111 fl. $47\frac{4}{8}$ k.
na miesiąc lipiec 1855 . . . . 1,121,008 fl. $37\frac{4}{8}$ k.

C. k. Ministeryalna komisya uwolnienia gruntowego przyznała uprawnionym do tego w czasie do końca lipca 1855;
a) z warunkiem sądowego wykazu w zaliczkach kapitałowych . 3,828,000 fl. — k.
b) w zaliczkach w obligacyach państwa . . . . 3,652,830 fl. — k.
a na kapitałach zniesionych powinności i uwolnienia . . . . 10,519,463 fl. 5 k.
potem na zaległościach na czas od 1 lipca, a mianowicie od d. 1 listopada 1847 aż do 15 maja 1848 . . . 8,216 fl. $16\frac{7}{8}$ k.
a od 16 maja do końca października 1848 . . . . 227,373 fl. $41\frac{1}{8}$ k.
wreszcie na zaległościach dziesięcinnych ostatecznie w II Instancyi przyznano . . . . 45,171 fl. $39\frac{2}{8}$ k.

Z przyobiecanych kapitałów uwolnienia przypada na miesiąc lipiec 1855 1,323,878 fl. $42\frac{4}{8}$ k.

Dotychczasowe prawomocne wyroki to jest 1246 względem poddańczych powinności, tyczące się 1270 gmin i części gromadzkich, a 51335 obowiązanych nadto 7098 wyroków co do zniesionych powinności za słusznem wynagrodzeniem i uwolnieniem do 544 gmin odnoszących się i części gromadzkich, a 7098 obowiązanych zostały już częścią sądom do załatwienia podane częścią przekazano je politycznym i finansowym władzom do wykazania komu dotychczasowe wynagrodzenie przypadać ma.

C. k. Dyrekcya kapitału do uwolnienia gruntowego dała już wskazanie po kapitału i zaliczek procentowych dla 1161 uprawnionych do zaległości procentowych wylikwidowanych dla 143 uprawnionych jako też do resztujących summ kapitałowych dla 29 uprawnionych w czasie do końca czerwca 1855 . . . . 5,472,187 fl. $3\frac{2}{8}$ k.

Z téj summy nastąpiło już wydanie z c. k. kasy funduszów uwolnienia gruntowego . . . . 5,207,760 fl. — k.
w 8249 sztukach obligacyj państwa, a 2272 fl. 17 $\frac{2}{8}$ k. gotówką na rozdział.

(955)

---

(929) **Kundmachung** (2)

[N. 20,819.] Laut Anzeige der Lemberger k. k. Postdirektion vom 2ten August l. J. hat das hohe k. k. Handelsministerium mit Erlass vom 26ten Juli 1855 Z. 16,812 die Rittgebühren welche im Monate August 1855 bei Privatritten für ein Pferd und eine einfache Post zu entrichten sind, nachstehend festgesezt:

1. für den Krakauer Kreis mit 1 fl. 22 kr.
2. „ „ Wadowicer „ „ 1 „ 24 „
3. „ „ Sandecer „ „ 1 „ 28 „
4. „ „ Bochnier „ „ 1 „ 20 „
5. „ „ Jasłoer „ „ 1 „ 20 „
6. „ „ Tarnower „ „ 1 „ 20 „
7. „ „ Rzeszower „ „ 1 „ 26 „ CM.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniss mit dem Bemerken gebracht wird, dass jede Poststation mit einer gleichen Consign. tion betheilt wurde, die von jedem Reisenden eingesehen werden kann.

Von der k. k. Landesregierung.
Krakau am 7ten August 1855.

Obwieszczenie.

Podług doniesienia lwowskiéj c. k. Dyrekcyi pocztowéj z dnia 2 sierpnia r. b. wysokie c. k. Ministerstwo handlu rozporządzeniem z dnia 26 lipca 1855 N. 16,812 postanowiło na miesiąc sierpień 1855 następującą należytość pocztową (Rittgebühr) za jednego konia i za jedną stacyę pocztową płacić się mającą:

1. dla obwodu Krakowskiego 1 złr. 22 kr.
2. „ „ Wadowickiego 1 „ 24 „
3. „ „ Sandeckiego 1 „ 28 „
4. „ „ Bocheńskiego 1 „ 20 „
5. „ „ Jasielskiego 1 „ 20 „
6. „ „ Tarnowskiego 1 „ 20 „
7. „ „ Rzeszowskiego 1 „ 26 „

To podaje się do powszechnéj wiadomości z tym dodatkiem, że każda stacya pocztowa taką konsygnacyą dla wglądu podróżujących dostała.

Z c. k. Rządu krajowego.
Kraków dnia 7 sierpnia 1855.

Kundmachung.

[N. 5008.] Das hohe k. k. Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat mit Erlass vom 28 April 1855 Zahl $8164/_{1385}$ die Errichtung eines Telegrafenamtes in Bochnia angeordnet, was mit der Bemerkung allgemein bekannt gegeben wird, dass dasselbe vom 19. Mai 1855 für Dienst- und Privatdepeschen eröffnet wurde. — Von der k. k. galiz. Postdirekzion.

Lemberg den 4 August 1855. (924-3)

Lizitations-Ankündigung.

[N. 25,292.] Vom Magistrate der k. Hauptstadt Krakau wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Herstellung eines neuen Pfostenbelages auf der Stradomer über die alte Weichsel führenden Brücke am 30ten August 1855 im Magistratsgebäude beim IV. Departem. um 10 Uhr Vormittags eine Vesrteigerung abgehalten werden wird.

Der Ausrufspreis beträgt: 1100 fl. $52\frac{1}{4}$ kr. CMze.
Das Vadium beträgt 110 fl. CMze.
Schriftliche Offerten werden auch angenommen.
Die Lizitazionsbedingnisse können im Bureau des Herrn Magistratsrath Fiałkiewicz eingesehen werden.

Krakau am 6 August 1855.

Ogłoszenie Licytacyi.

Magistrat k. głównego miasta Krakowa podaje do powszechnéj wiadomości, iż celem zrobienia pokładu na moście Starej Wisły na Stradomiu odbędzie się w dniu 30 sierpnia 1855 w gmachu Magistratu w biórze IV. departamentu o godzinie 10téj przed południem publiczna licytacya.

Na pierwsze wywołanie ustanawia się cena w kwocie 1100 złr. $52\frac{1}{4}$ kr. m. k.
Vadium wynosi 110 złr. m. k.
Deklaracye piśmienne będą także przyjmowane.
Warunki licytacyi mogą być przejrzanemi w biórze pana radcy Fiałkiewicza.

Kraków dnia 6 sierpnia 1855. (926-3)

---

(973) **Kundmachung** (1-3)

[N. 11,220.] Im Zwecke des Befestigungsbaues u. z. zur Herstellung des Kommunikationsweges von der Zwierzyncer Schanze N. 4, 5 bis Łobzów, dann zur Erweiterung des Terrains für die Feldschanzen N. 4 und $8\frac{1}{2}$ und die Lunette an der Warschauer Strasse wurde die Einlösung folgender Grundstücke für das k. k. Militär-ärar als nothwendig erkannt, nämlich:

Katastral Parcelen Zahl	Kulturs-Gattung	Namen der Besizer	Flächenmass Joch	Klafter □	Fuss □
53	Wiese	Łyczko Jesef in Kawiory	.	10	.
„	„	Stadtkommune Krakau	.	10	.
2323	Hutweide	„	1	400	.
„	„	„ „	4	827	3
2345	„	Golenhofer Joh. in Kawiory	.	56	4
2343	Acker	„ „	.	750	.
2342	Wiese	„ „	.	20	.
2673	Feldweg	„ „	.	20	.
2340	Acker	„ „	.	790	.
2339	Wiese	„ „	.	1515	.
51	„	Łyczko Josef	.	8	.
54	„	„ „	.	802	.
55	„	„ „	.	3	2
435	Hutweide	Opoczko Anton in Łobzów	.	500	$4\frac{9}{10}$
434	Acker	„ „	.	100	.
794	Wiese	Melsz Erbpächter	.	340	.
430	Gemüsegarten	Żychowski Sim. in Łobzów	.	44	.
421	„	„ „	.	30	.
431	Hutweide	„ „	.	75	.
429	Gemüsegarten	Filipowski Joh. „	.	45	3
423	„	Sałata Hiazynth „	.	20	.
78	Acker	Florczyk „	.	268	4
424	„	Lorentski in Krowodrza	.	144	5
93	Feldgraben	Florczyk und Lorentski	.	30	2
1088	Acker	Leon Graf Żewuski	2	398	5

Hievon werden die interessirten Partheien in Gemässheit des Senatsgesetzes vom 4ten Dezember 1821 in Kenntniss gesetzt.

Krakau am 15ten August 1855.

Für der k. k. Kreisvorsteher ***Mravincsics***
stellver. Kreis-Commissär.

Kundmachung.

[N. 4000.] Für die k. k. Saline in Wieliczka sind im Verwaltungsjahre 1855 noch 3600 (drei tausend sechs hundert) N. Ö. Metzen Hafer erforderlich. Lieferungslustige werden hievon mit dem verständiget, dass sie hierauf versiegelte, von Aussen mit dem Worte „Lieferungsanbot“ bezeichnete Offerte, welche mit dem zur Sicherstellung des Antrages erforderlichen zehnperzentigen Reugelde zu versehen sind, in der k. k. Berg- und Salinen-Direktions-Kanzlei zu Wieliczka bis zum 23ten August d. J. um zwölf Uhr Mittags bei dem Herrn Amtsregistrator einbringen können, wo die diessfälligen Lizitations- und beziehungsweise Lieferungs-Bedingnisse, denen sich jeder Offerent unterziehen muss, während den gewöhnlichen Amtsstunden einzusehen sind.

Von der k. k. Berg-Salinen- und Forst-Direktion.
Wieliczka am 4ten August 1855. (939)

(938) **Circulare** (1)

an sämmtliche Dominien und Magistrate.

Von Seite des Wadowicer k. k. Kreisamtes wird hiemit bekannt gemacht, dass zur Verpachtung der Bialaer städtischen Propination sammt dem städtischen Bierbräuhause und Utensilien auf die Zeit vom 1ten November 1855 bis Ende Oktober 1858 d. i. auf drei Jahre eine Licitation am 27ten August 1855 in der Bialaer Magistratskanzlei Vormittags um 9 Uhr abgehalten werden wird.

Der Fiskalpreis beträgt jährlich 6505 fl. CMze und das Vadium 10%.

Sämmtlichen Dominien und Magistraten wird demnach aufgetragen, diese Licitation in ihren Territorien sogleich zur allgemeinen Kenntniss zu bringen, und insbesondere die bekannten Speculanten und Unternehmungslustigen hievon eigends mit dem Beisatze zu verständigen, dass die weiteren Licitations-Bedingnisse am gedachten Licitations-Tage in der Bialaer Magistrats-Kanzlei bekannt gegeben werden.

Wadowice den 6ten August 1855.

(914) C. K. TRYBUNAŁ (2-3)

Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

[6593]. Na zasadzie Art. 12 ust. hyp. z r. 1844. po wysłuchaniu wniosku ces. król. Prokuratora — wzywa wszystkich mogących mieć prawo do spadku po śp. Augustynie Redyku pozostałego, z połowy realności pod liczbami 3 i 31 w Gm. VI. M. Krakowa położonych i ruchomości składającego się; aby z prawami swemi w przeciągu miesięcy trzech zgłosili się, w przeciwnym bowiem razie spadek ten pozostałym po śp. Redyku dzieciom, to jest: Wiktorowi, Anastazemu synom oraz Anieli córce przyznanym zostanie.

Kraków dnia 26 lipca 1855 r.

Sędzia Prezydujący ***A. Karwacki.***
Sekretarz W. Płonczyński.

Nr. 16816. **Kundmachung.** (948)

Von Seiten der Wadowicer k. k. Kreisbehörde wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Sicherstellung der Conservations Baulichkeiten im hierkreisigen Makower Strassenbezirke pro 1855 mit dem genehmigten Gesammtkostenbetrage per. 5196 fl. $2\frac{3}{4}$ kr. CM. eine öffentliche Offerten-Verhandlung in der Wadowicer kreisbehördlichen Kanzlei am 22. August 1855 um 10 Uhr Vormittags stattfinden wird.

Die Erfordernisse nach den einzelnen Wegmeisterschaften sind nachfolgende:

I. *Karpathen Hauptstrasse.*

In der Wegmeisterschaft:
a) Maków mit . . . . 2492 fl. 18 kr. CM.
worunter besonders der Strassenbau der Kukower Brücke, und jener zu Lachowice über den Stryszawafluss begriffen sind.
b) Jordanów mit . . . . 1618 fl. 48 kr. CM.
c) Spytkowice mit . . . . 147 „ $47\frac{3}{4}$ „
d) Mszana dolna mit . . . . 551 „ $31\frac{1}{4}$ „

II. *Spytkowicer ungarische Hauptstrasse.*

In der Wegmeisterschaft:
a) Spytkowice mit . . . . 371 fl. $51\frac{3}{4}$ „
b) Jordanów mit . . . . 13 „ 46 „
somit im Ganzen 5196 „ $2\frac{3}{4}$ „

welcher letztere Betrag den Fiskalpreis im Ganzen bildet— wovon das $^{5}/_{100}$-tige Vadium 260 fl. CM. beträgt.

Die schriftlich zu überreichenden Offerten müssen nachstehend verfasst sein:

a) muss die Offerte auf einem 15 kr. Stempelbogen ausgefertigt, wohl versiegelt und von Aussen mit dem Namen, Charakter und Wohnorte des Offerenten, so wie mit Bezeichnung der Baulichkeiten, welche er entweder nach den einzelnen Wegmeisterschaften oder im Ganzen Strassenbezirke übernehmen will versehen bei der Wadowicer Kreisbehörde bis 4. Uhr Nachmittags in dem obbezeichneten Termine überreicht werden.

b) In der Offerte muss der Perzenten Nachlass, oder die sonst angebothenen Summen, um welche der Offerent den Bau nach Pausch und Bogen, oder gegen die zu Grunde liegenden Einheitspreise zu übernehmen gedenckt, deutlich sowohl mit Ziffern als auch mit Buchstaben ausgedrückt erscheinen — auch muss selbe mit dem Vor- und Familien-Namen unter Angabe des Charakters und Wohnortes des Offerenten unterfertigt sein, und darin ferner die Erklärung aufgenommen werden „dass Offerent die der Verhandlung zu „Grunde liegenden Baubedingnisse den summari„schen Kostenüberschlag und das Preisverzeichniss „eingesehen und wohl verstanden habe, so wie alle „darin enthaltenen Bestimmungen und Vorschriften „pünktlich und genau erfüllen wolle.“

c) Muss einer jeden Offerte das $^{5}/_{100}$ Vadium welches bei dem Kontrakts-Abschlusse auf $^{10}/_{100}$ zu ergänzen sein wird — entweder im baaren Gelde oder in annehmbaren und haftungsfreien Staatspapieren nach dem zur Zeit bestehenden Börse-Kurse berechnet beigegeben werden.

Offerten, welche den vorstehenden Bedingnissen nicht vollständig entsprechend ausgestellt sind, oder bis zu dem obengesetzten Verhandlungstermine nicht überreicht werden sollten — werden ganz unberücksichtiget bleiben.

Diese Offerten werden an dem in der gegenwärtigen Kundmachung obfestgesetzten Tage von einer eigens hiezu beordneten Kommission übernommen, sohin eröffnet und hievon nur diejenigen zu Protokoll genommen, welche vorschriftsmässig nach den obigen Andeutungen verfasst und mit dem festgesetzten Vadium versehen sind.

Von den protokolirten Offerten wird unter Vorbehalt der h. Ratifikation derjenigen der Forzug gegeben werden, welche den mindesten Anboth enthält — vorausgesetzt, dass Offerent vermöge seiner persönlichen Eigenschaft und Sachkenntniss die nöthige Bürgerschaft gewärt.

Sollten zufällig zwei oder mehrere Offerten den ganz gleichen Bestboth enthalten, so hat der früher überreichte Anboth der Vorzug.

Alle übrigen allgemeinen oder spezial Bedingnisse, so wie Kostenüberschläge etc. können hieramts in den göwöhnlichen Amtsstunden auch vor dem Termine eingesehen werden.

Sämtliche Ortsobrigkeiten werden angewiesen, diese Offert-Verhandlung in ihren Amtsbezirke gehörig zu verlautbaren — und hievon die bekannten Spekulanten und Unternehmer eigens zu verständigen.

K. k. Kreisbehörde Wadowice am 8 August 1855.

Edler** von **Loserth,
k. k. Statthaltereirath und Kreis-Vorsteher.

(964) **Ankündigung.** (1)

[N. 14230.] Von Seite des Sandecer k. k. Kreisamtes wird hiemit bekannt gemacht, dass in Folge h. Landesregierungs-Verordnung v. 31ten v. Monats Z. 20013 zur Sicherstellung der Lieferung an Materialien und Arbeiten zu den Conservationsherstellungen im Sandezer Strassenbaubezirke für das Jahr 1855 eine Offerten-Verhandlung bis inclusive 21. l. Mts während den Amtsstunden in der Kreisamts-Kanzlei abgehalten werden wird.

Das Praetium fisci beträgt 7540 fl. $12\frac{1}{4}$ kr.

Das Reugeld 377 fl. CMze welches sodann nach erfolgter Bestättigung des Gebothes in die zuerlegende Caution von 754 fl. CMze eingerechnet werden wird.

Sämmtlichen Orts-Obrigkeiten wird demnach aufgetragen, diese Licitation in ihren Dominikal-Bezirken sogleich zur allgemeinen Kenntniss zu bringen, und insbesondere die bekannten Speculanten und Unternehmungslustigen hiervon eigends mit dem Beisatze zu verständigen, dass die weiteren Licitations-Bedingnisse am gedachten Licitationstage hieramts bekannt gegeben, und bei der Versteigerung auch schriftliche Offerten angenommen werden, daher es gestattet wird, vor oder auch während der Licitations-Verhandlung schriftliche versiegelte Offerten

der Licitations-Kommission zu übergeben. Diese Offerten müssen aber:

a) das der Versteigerung ausgesetzte Object, für welches der Anbot gemacht wird, mit Hinweisung auf die zur Versteigerung desselben festgesetzte Zeit, nämlich Tag, Monat und Jahr gehörig bezeichnen, und die Summe in Conventions-Münze, welche geboten wird, in einem einzigen, zugleich mit Ziffern und durch Worte auszudrückenden Betrage bestimmt angeben, und es muss

b) darin ausdrücklich enthalten sein, dass sich der Offerent allen jenen Licitations-Bedingungen unterwerfen wolle, welche in dem Licitations-Protokolle vorkommen und vor Beginn der Licitation vorgelesen werden, indem Offerten, welche nicht genau hiernach verfasst sind, nicht werden berücksichtiget werden;

c) die Offerte muss mit dem 10-percentigen Vadium des Ausrufspreises belegt sein, welches im baren Gelde, oder in annehmbaren und haftungsfreien öffentlichen Obligationen, nach ihrem Curse berechnet, zu bestehen hat;

d) endlich muss dieselbe mit dem Vor- und Familien-Namen des Offerenten, dann dem Charakter und dem Wohnorte desselben unterfertigt sein.

Diese versiegelten Offerten werden nach abgeschlossener mündlichen Licitation eröffnet werden. Stellt sich der in einer dieser Offerten gemachte Anbot günstiger dar, als der bei der mündlichen Versteigerung erzielte Bestbot, so wird der Offerent sogleich als Bestbieter in das Licitations-Protokoll eingetragen und hiernach behandelt werden; sollte eine schriftliche Offerte denselben Betrag ausdrücken, welcher bei der mündlichen Versteigerung als Bestbot erzielt wurde, so wird dem mündlichen Bestbieter der Vorzug eingeräumt werden.

Wofern jedoch mehrere schriftliche Offerten auf den gleichen Betrag lauten, wird sogleich von der Licitations-Commission durch das Loos entschieden werden, welcher Offerent als Bestbieter zu betrachten sei.

Von der k. k. Kreisbehörde.

Sandez am 9ten August 1855.

---

(959) **Kundmachung.**

Der Vorlesungen am k. k. politechnischen Institute in Wien im Studien-Jahre $185^5/_6$ und Vorschriften für die Aufnahme in dasselbe.

Organisation

Das k. k. politechnische Institut enthält als Lehr Anstalt zwei Abtheilungen:

I. *Die technische* in welcher die phisikalisch mathematischen Wissenschaften und deren Anwendung auf alle Zweige technischer Ausbildung gelehnt werden.

II. *Die kommerzielle* welche alle Lehr Gegenstände zur gründlichen theoretischen Ausbildung für die Geschäfte des Handels umfasst. Ausser diesen beiden Abtheilungen befinden sich am Institute noch:

III. *Der Vorbereitungs Jahrgang* für Jünglinge, deren Vorbildung die für die Aufnahme in die technische oder kommerzielle Abtheilung festgesetzten Bedingungen nicht entspricht, und die wegen bereits erreichten 18te Lebensjahre nicht mehr in die Realschule gewiesen werden können.

IV. *Die Gewerbszeichenschule*, in denen Jünglinge jedes Alters, welche sich irgendwo einem industriellen Zweige widmen, den jedem derselben entsprechenden Zeichen Unterrichts erhalten.

Von Sprachen werden am Institute die orientalischen öffentlich und die den Hörern am Institute nützlichsten europäschen ausserordentlich gelehrt

Ordentliche Lehr Gegenstände in der technischen Abtheilung.

Die Elementar Mathematik Professor Josef Kolbe.
„ reine höhere Mathematik Professor Dr. Josef Salamon.
„ darstellende Geometrie Professor Johann Hönig.
„ Mechanik und Maschinenlehre Professor Adam Ritter von Burg.
„ praktische Geometrie Professor Friedrich Hartner.
„ Phisik Professor Dr. Ferdinand Hessler.
Landbau Wissenschaft Professor Josef Stummer.
Die Wasser und Strassenbau Wissenschafts Professor Josef Stummer.
„ Technologie Professor Georg Altmüller.
„ Minearologie, Geognosie und Paläontologie Professor Dr. Franz Leydolt.
„ Lonatik Professor Dr. Franz Leydolt.
„ allgemeine technische Chemie in Verbindung mit eigenen Übungen in einem Laboratorium der analitischen Chemie Professor Dr. Anton Schrötter.

Die Spezielle technische Chemie. Der Beginn der Vorlesungen über jedes ihrer Fächer wird in der Wr. Zeitung seinerzeit kundgemacht. Vorgetragen von dem Adjunkten Dr. Josef Pohl.

Die Land Wirthschaftslehre. Professor Dr. Albert Fuchs.
Das Vorbereitende technische Zeichnen. Professor Johann Hönig.
Das Blumen und Ornamenten Zeichnen, Professor Anton Fiedler.

In der kommerziellen Abtheilung.

Die Handels Wissenschaft Suppl. Professor Dr. Hermann Blodig.
Der kaufmänische Geschäftsstyl. Professor Karl Langner.
Das österr. Handels und Wechselrecht Suppl. Professor Dr. Hermann Blodig.
Die Merkantilrechnenkunst. Professor Georg Kurzbauer.
Die Kaufmännische Buchhaltung „ „ „
Die Waarenkunde. Suppl. Professor Adolf Machatschek.
Die Handels Geografie Suppl. Profess. Dr. Adolf Schmidt.

Für beide Abtheilungen.

Die türkische Sprache Professor Moritz Wickerhauser.
Die persische Sprache Professor Heinrich Barb.
Die vulger arabische Sprache. Provis. Lehrer Anton Hassan.
Die italienische Sprache und Literatur Lehrer Franz Benetelli.

Ausserordentliche Vorlesungen.

Die juridisch-politische und kameralistische Arithmetik Vice Direktor Josef Beskiba.
Der Maschinenbau und die Maschinenberechnung Professor Johann Hönig.
Die Anwendung der Lehren der Mechanik auf einzelne Theile der Baukunst Dozent der k. k. Ingenieur Georg Rebhann.
Die Anwendung der Differential Integral und Variations Rechnung auf die analytische Geometrie in der Ebene und im Raume. Dozent Simon Spitzer.

Die österr. Zoll und Staats Monopols-Ordnung Dozent Dr. Herrmann Blodig.

Der chemische Theil der Zuckerfabrikation (vom Monate April angefangen) Docent Adjunkt Dr. Josef Pohl.

Über das Mikroskop und dessen Anwendung Docent Adjunkt Dr. Josef Pohl.

Die französische Sprache und Literatur Lehrer Georg Legat.

Die englische Sprache und Literatur Dozent Johann Högel.

Unterricht in der Kalligrafie Lehrer Jacob Klaps.

Die chirurgischen Hilfeleistungen bei Unglücksfällen Dozent Johann Kugler.

Die obligaten Lehr Gegenstände für den Vorbereitungs Jahrgang sind:

Die Elementar Mathematik.

Die Experimental Phisick, die Natur Geschichte aller drei Reiche der Natur, die Stylistik, das vorbereitende Zeichnen.

Der Unterricht in den Gewerbzeichenschulen umfast.

Das Vorbereitende Zeichnen, das Manufaktur Zeichnen.
Das Zeichnen für Bau Gewerbe und Metallarbeiten.
Das Zeichnen für Maschinen und deren Bestandtheile.

Populäre Vorträge an Sonn und Feyertagen finden mit für Jedermann freiem Zutritte statt: über Aritmetik, über Geometrie, über Mechanik und über Experimental Physick.

Vorschriften

für die Aufnahme in das k. k. politechnische Institut.

Die Aufnahme als ordentlicher oder ausserordentlicher Hörer findet vom 20 September bis 1 October Vormittags in der Direktions Kanzlei statt. Derjenige welcher durch Krankheit verhindert ist, sich vor Ablauf dieses Termines persönlich um die Aufnahme zu melden, hat letztere schriftlich bei der Direktion anzusuchen, und über die Ursache der Verhinderung standhältige Beweise beizubringen, widrigenfalls die Aufnahme nich erfolgt, weil auf nachträglich beigebrachte Verhinderungs Zeugnisse keine Rücksicht genommen wird.

Jeder Aufzunehmende muss einen Ausweis über seine Beschäftigung bis zur Aufnahmszeit vorlegen, und muss die zu einem erfolgreichen Besuche der Vorlesungen nothwendige Kenntniss, der deutschen Sprache besitzen, worüber in zweifelhaften Fällen eine Prüfung am Institute der Aufnahme vorhergeht.

Die Aufnahme muss für jedes Jahr erneuert werden. Um als *ordentlicher* Hörer irgend eines Lehrfaches der technischen oder kommerzielen Abtheilung aufgenommen zu werden, muss man die Realschule mit 6 Jahrgängen oder das den Vorbereitungs Jahrgang am Institute mit wenigstens erster Fortgangsklasse in allen Lehrfächern absolvirt haben, oder sich einer Aufnahms (Maturitäts) Prüfung über alle Lehr-Gegenstände des Vorbereitungsjahrganges mit gleichen Erfolge unterziehen.

In Bezug auf das Lebensalter findet für die Aufnahme in diese beiden Abtheilungen am Institute keine Beschränkung statt.

Jeder Studirende in diesem beiden Abtheilungen kann sich die Lehrfächer wählen, die für sein individuelles Bedürfniss ihm nützlich scheinen, mithin auch jedes einzelne Fach mit jedem andern aus beiden Abtheilungen verbinden.

Wer als ordentlicher Hörer für irgend ein Lehrfach aufgenommen zu werden wünscht, muss sich jedoch über die für dasselbe erforderlichen Vorkenntnisse ausweisen. Aus dem Vorbereitungsjahrgang ist das Aufsteigen unmittelbar in die höhere Mathematik nicht gestattet.

Der *ausserordentliche* Hörer hat sich seiner Aufnahme wegen gleichfalls in der Direktions Kanzlei zu melden; er ist des Beweises seiner Vorkenntnisse enthoben, kann aber auch kein ämtliches Prüfungs-Zeugniss, sondern nur ein Privat-Zeugniss des Professors ansprechen.

Wer nur einen Cyclus von Vorlesungen einfaches zu besuchen gedenkt, wird als *Gast* angesehen, und hat seine Zulassung bei dem betreffenden Professor anzusuchen, ohne diese Genehmigung ist es nicht gestattet Vorlesungen beizuwohnen.

Jeder sowohl *ordentliche* als *ausserordentliche* Hörer hat die Aufnahmstaxe von 4 fl. nebst 15 xr. Stempelgebühr, ferner für jeden Semester 12 fl. Unterrichts geld zu entrichten. Diese Aufnahmstaxe und der Stempel ist gleich bei der Aufnahme, der Unterrichtsgeld von den ordentlichen Hörern in *Verlaufe des Semesters* in halbjährigen Raten spätestens am 1. December ud 1. Mai von der ausserordentlichen Hörern aber binnen der *ersten 14. Tage jedes Halbjahres* zu erlegen.

Die Bedingungen unter welchen die Befreiung vom Unterrichtsgelde angesucht werden kann, sind mittelst Anschlag in der Vorhalle des Instituts Gebäudes kundgemacht.

Jünglinge, welchen die für die Aufnahme in die technische oder komerzielle Abtheilung Vorgeschriebenen Studienzeugnisse fehlen, und die sich auch der Aufnahmsprüfung nicht guten Erfolge unterziehen können, werden in den *Vorbereitungs Jahrgang* aufgenommen, wenn sie wenigtens 18 Jahre alt sind, oder doch mit 1. Jänner 1856 das 18. Lebensjahr vollendet haben. Jüngere Aufnahmswerber werden an die Realschulen gewiesen.

In dem Vorbereitungs Jahrgang werden weder ausserordentliche Hörer noch Gäste zugelassen. Die Schüler des Vorbereitungs Jahrgangs sind zum Erlag der Aufnahmstaxe von 4 fl. nebst Stempelgebühr und eines Unterrichtsgeldes von 6. fl. für jedes Halbjahr verpflichtet, welches spätestens bis 1. December und 1. Mai entrichtet sein muss.

Für die ausserordentlichen Lehr Gegenstände für die Sprachen und für die Gewerbszeichenschulen bleibt die Aufnahme den betreffenden Professoren oder Lehrern überlassen, und ist auch im Laufe des Jahres gestattet.

Wien am 31 Juli 1855.

Die Direktion des k. k. politechnischen Institutes.

---

(942) **Ankündigung.** (2-3)

[Nr. 11,218]. Zur Sicherstellung der Materialien und Arbeiten zu den im Podgórzer k. k. Strassenbaubezirke für das Jahr 1854 und 1855 zu bewirkenden Conservations-Herstellungen, und zwar:

I. Für das Jahr 1854.

1. In der Wegmeisterschaft Podgórze:
a) Geländerherstellung mit dem Fiskalpreise von . . . . 565 fl. 45 kr.
b) Reparatur der Brücke Nr. 43 . 48 „ $43^3/_4$ „
c) dtto des Canals Nr. 54 . 105 „ $24^2/_4$ „
719 fl. $53^1/_4$ „

2. In der Wegmeisterschaft Wieliczka:
a) Geländeraufstellung mit dem Fiskalpreise von . . . . 486 fl. $14^3/_4$ kr.

3. In der Wegmeisterschaft Podłęże:
a) Reparatur der Brücke Nr. 17 . 72 fl. $7^3/_4$ kr.

II. Für das Jahr 1855.

1. In der Podgórzer Wegmeisterschaft:
a) Reparatur der Brücke Nr. 37 . 31 fl. 40 kr.
b) dtto des Canals „ 38 . 9 „ $17^2/_4$ „
c) Umbau der Brücke „ 39 . 228 „ 24 „
d) Reparatur der Brücke fl. 43 . 267 „ $19^1/_4$ kr.
e) dtto dtto „ 49 . 89 „ 19 „
f) dtto dtto „ $50^1/_2$ 75 „ $1^1/_4$ „
g) dtto des Canals „ 59 . 7 „ $44^3/_4$ „
h) Neubau „ „ „ 60 . 403 „ $29^2/_4$ „
i) Reparatur der Brücke „ 61 . 176 „ $35^1/_4$ „
1288 fl. $50^2/_4$ kr.

2. In der Wieliczkaer Wegmeisterschaft:
a) Geländeraufstellung mit dem Fiskalpreise von . . . . 414 fl. $53^1/_4$ kr.
b) Reparatur des Canals Nr. 62 . 49 „ 5 „
c) Neubau „ „ „ 72 . 545 „ $31^2/_4$ „
d) Reparatur „ „ „ 85 . 95 „ $9^2/_4$ „
1104 fl. $39^1/_4$ „

3. In der Wegmeisterschaft Podłęże:
a) Geländeraufstellung mit . . . 289 fl. 32 kr.
b) dtto auf der Brücke Nr. 15 . 16 „ 24 „
c) Reparatur des Canals „ 4 . 20 „ $30^1/_2$ „
d) dtto dtto „ 7 . 315 „ 20 „
e) dtto der Brücke „ 16 . 10 „ $15^1/_4$ „
f) dtto des Canals „ $16^1/_2$ 26 „ $59^1/_4$ „
g) dtto dtto „ 18 . 6 „ $50^1/_4$ „
h) Geländeraufstellung auf dem Anhange der Krakauer Verbindungsstrasse . . . . 29 „ 50 „
715 fl. $41^1/_4$ kr.

Summa des Jahres 1855 mit 3109 fl. 11 kr.
dtto dtto 1854 „ 1278 fl. $15^3/_4$ kr.
Zusammen 4388 fl. $26^3/_4$ kr. CM.

wird in Folge Dekrets der h. LRegierung vom 23 Juli d. J. Z. 19,174 eine Licitation am 27 August 1855 in der Podgórzer Magistratskanzlei abgehalten werden.

Sämmtliche Ortsobrigkeiten werden angewiesen, diese Ankündigung in ihren unterstehenden Bezirken zur allgemeinen Kenntniss zu bringen, und hievon insbesondere die bekannten Spekulanten und Unternehmungslustigen, dann die Grundherrschaften mit dem Beisatze zu verständigen, dass die Lieferungsbedingnisse so wie auch die einzelnen Erfordernisse bis zu dem genannten Tage in der Kreisamtskanzlei eingesehen werden können, und dass vor und während der Verhandlung auch schriftliche Offerten angenommen werden. Diese müssen übrigens

a) Das Objekt für welches der Anboth gemacht wird, mit Beziehung auf den Strassenbezirk, und die Wegmeisterschaft, dann den obgenannten Termin, und endlich auf die vorliegende kreisämtl. Ankündigung nach ihrem Datum und Zahl gehörig bezeichnen, und die Summe in CM., welche gebothen wird mit Ziffern und Worten angeben.

b) Muss in diesen Offerten die Erklärung enthalten sein, dass den Unternehmungslustigen die Lieferungsbedingnisse bekannt sind, und sie sich denselben unbedingt unterziehen wollen.

c) Muss diesen Offerten das 10% Vadium des Fiskalpreises im baaren Gelde oder in annehmbaren Obligationen nach ihrem Kurs berechnet, beigelegt sein.

d) Die ausser dem Bochniär Kreise wohnhaften Unternehmungslustigen müssen ihren Offerten von den betreffenden k. k. Kreisbehörden bestättigte Zeugnisse über ihre Solidität und gesetzliche Zulässigkeit zu öffentlichen Unternehmungen beilegen.

e) Endlich müssen diese Offerten das Datum der Ausfertigung derselben enthalten, und mit dem Vor- und Zunamen des Offerenten, dann dem Charakter und Wohnort desselben unterfertigt sein.

Von der k. k. Kreisbehörde.

Bochnia am 9 August 1855.

---

(952) **Ediktal-Vorladung.** (2-3)

[Nr. 1305]. Von Seiten des Gorlicer Stadtmagistrates als kompetenten Konskriptionsobrigkeit werden nachstehende illegal abwesende militärpflichtige Indiwiduen als

Isaak Gutwein ex HNr. 279.
Chaskel Gebel „ „ 40.
Hersch Hoit „ „ 59. dann
Fischel Presser „ „ 99.

aufgefordert im Verlaufe von sechs Wochen sich hieramts zu melden und ihre illegalle Abwesenheit zu rechtfertigen, widrigens gegen dieselben die bestehenden Vorschriften in Anwendung gebracht, und sie als Rekrutirungsflichtlinge behandelt werden müssten.

Magistrat Gorlice am 11 August 1855.

---

(963) C. K. SĄD POKOJU (2-3)

Miasta Krakowa Okręgu IIgo.

[Nr. 413]. Na zasadzie Art. 52 o posiadłościach włościan usamowolnionych i Art. 12 ustawy hypotecznéj z r. 1844, wzywa mogących mieć prawo do spadku po Józefie Trynce, z posiadłości włościańskiéj we wsi Grzegórzkach w części do Piasków należącéj, pod Nr. 29 położonéj, i gruntu morgów 8, składającego się; aby z prawami swemi do tego spadku w terminie 3ch miesięcy, rachując od dnia pierwszego w Dzienniku Rządowym i pismie peryodycznêm (Czas), zgłosili się, — po upływie bowiem takowego terminu, spadek rzeczony jako odstąpiony w $^1/_4$ części przez Piotra Trynkę, cessyonaryuszowi Janowi Dzięgielowskiemu w $^1/_4$ części przyznanym zostanie. — Kraków dnia 1 sierpnia 1855 r.

J. Weiss. — Maciejowski Pisarz.

---

(968) C. K. SĄD POKOJU (2-3)

Miasta Krakowa Okręgu IIgo.

[Nr. 457]. Na zasadzie Art. 52 o posiadłościach włościan usamowolnionych i Art. 12 ustawy hypotecznéj z r. 1844, wzywa mogących mieć prawo do spadku po Franciszku Baranie, z posiadłości włościańskiéj we wsi Zwierzyńcu pod Nrem konskrypcyjnym 38, pozycyą 60 tabelli czynszowéj położonéj, składającego się; ażeby z prawami swemi do tego spadku w terminie 3ch miesięcy, rachując od dnia pierwszego w Dzienniku Rządowym i pismie peryodycznêm (Czas) zamieszczenia — zgłosili się. Po upłynieniu bowiem takowego terminu, spadek rzeczony zgłaszającym się na mocy odstąpienia praw spadkowych przez Franciszkę z Baranów 1mo voto Kocikową, powtórnego małżeństwa Biedową wdowę i Błażeja Barana, Józefowi i Agnieszce Wabińskim małżonkom przyznanym zostanie. — Kraków dnia 14 sierpnia 1855 r.

J. Weiss. — Maciejowski Pisarz.

Inseraty.

Podpisany były nauczyciel języka francuzkiego przy różnych szkołach i zakładach naukowych publicznych, zawiadamia Szanownych Rodziców i Opiekunów, iż z przyszłym rokiem szkolnym przyjmuje do siebie na stół, mieszkanie i korrepetycye szkolne również i na prywatną naukę języka francuzkiego, uczniów do szkół tutejszych uczęszczających — uprasza zatém o wczesne zgłaszanie się, dla urządzenia odpowiedniego lokalu.

(957-2-3) **Karol Delattre**

ulica Wiślna N. 308 piętro I. na widermachu.

ZAKŁAD

WYCHOWANIA I KSZTAŁCENIA PAŃIEN

Józefy Aleksandry z Jerzmanowskich Lizak,

b. Nauczycielki Wyższego Instytutu wychowania żeńskiego w Poznaniu.

Z rokiem szkolnym t. j. 1 września b. r. otwieram kurs nauk w założonym przezemnie zakładzie w miasteczku Nisku, cyrkule Rzeszowskim. Przy przybranéj pomocy naukowéj wykładane będą następujące przedmioty naukowe: religia, język polski, niemiecki, francuzki, oraz literatura tychże, — jeografia, historya powszechna, historya naturalna, elementarne początki fizyki, rachunki, kalligrafia, rysunki i różne robótki kobiece. Śpiew, muzyka, taniec, stósownie do woli szanownych rodziców udzielane będą uczennicom w odrębnych godzinach. — Językiem konwersacyjnym jest język francuzki; język polski jest językiem wykładowym.

Bliższe szczegóły co do warunków przyjęcia uczennic do tegoż zakładu obejmuje programm, który na żądanie interessowanych osób, tymże nadesłanym zostanie.

(958) (2-3)

Wyszła z druku i jest do nabycia w tutejszych księgarniach

PIELGRZYMKA MISSYJNA

do Ziemi świętéj, Syryi i Egiptu,

przez Księdza

(928) ***Feliksa Laasnera.*** (2-3)

DOM na Kazimierzu Gm. VI. Ner 77

w ulicy głównéj jest z wolnéj ręki za gotowe pieniądze do nabycia. — Wiadomość powziąć można u właściciela onegoż w Gm. III. Nr 274 mieszkającego. (890-2-6)

Przed 8miu dniami w ogrodzie przy pływalni (na Zwierzyńcu) znaleziono **BRANSOLETKĘ** złotą. Właściciel jéj ma się zgłosić do Administracyi Czasu, gdzie bliższą otrzyma wiadomość. (961-2-3)



Derselbe ist ein Pudel, mit dem Namen *Bellon*, ganz weiss, mit Ausnahme einer schwarzen Nase; ist kurz geschnitten, nur der Kopf, Pfoten (mit sogenannten Strümpfe versehen) und der kurz abgehackte Schwanz ist mit langen Haaren behängt. Auch trug derselbe ein stählernes Halsband, mit einer messingenen leeren Platte. — Sollte dieser Hund gefunden werden, so wolle der Finder denselben in das Spital zu Podgórze Meissingerische Haus abgeben.

(962) **Die Belohnung 3 fl.** (2-3)

Gdy w Obwieszczeniu licytacyi pod dniem 10 sierpnia 1855 r. pomyłka zaszła w tém, że zamiast właściwego Nru 127 realności w Gminie VI. Kazimierz, do SSrów śp. Wojciecha Dobrzańskiego należącéj, zamieszczony został błędnie Nr. 126 w „Czasie“ Nr. 183 i w Dzienniku Rządowym Nr. 94 roku 1855; prostując więc takową, o tém szanowną Publiczność zawiadamia się.

(969-2-3)

Antoni Kłobukowski Redaktor odpowiedzialny. w Drukarni Czasu. *Czapliński Antoni* rządzca drukarni.